

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології

на тему:

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ
КИТАЙСЬКІЙ МОВІ: СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ
РОМАНУ "ПРОБЛЕМА ТРЬОХ ТІЛ" ЛЮ ЦИСІНЯ)**

Студентки групи ЗМкит 57-23

факультету східної і слов'янської філології

заочної форми навчання

Освітньої програми

Східна філологія: китайська мова і література,

переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно)

Перша – китайська

Потапенко Валерії Андріївни

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доцент

Костанда Ірина Олександрівна

Допущена до захисту

«__» _____ 2024 року

Завідувач кафедри

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

(підпис)

(ПІБ)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОТЕРИТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	7
1.1 Актуалізація дослідження омонімів в сучасному мовознавстві.....	7
1.2 Розмежування явища омонімії із суміжними з нею явищами у сучасній китайській мові	17
Висновки до 1 розділу.....	23
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОМОНІМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	25
2.1 Основні сучасні підходи у вивченні омонімії.....	25
2.2 Комплексна методика аналізу застосування омонімів у сучасних художніх текстах.....	42
Висновки до розділу 2.....	43
РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ: СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ "ПРОБЛЕМА ТРЬОХ ТІЛ" ЛЮ ЦИСІНЯ).....	45
3.1 Функціонування омонімів в сучасній китайській мові.....	45
3.2 Омонім як засіб творення експресивного та комічного ефекту в сучасних китайських романах.....	47
Висновки до 3 розділу.....	77
ВИСНОВКИ.....	79
简评.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Наукова робота присвячена вивченню функціонально-стилістичних аспектів омонімії в сучасній китайській мові. У китайській мові кожен ієрогліф, як правило, має не одне, а кілька значень, які сформувалися протягом історичного розвитку мови. Цей процес призвів до появи лінгвістичного феномена, відомого як омонімія. Омнімія – звукова і графічна (рідше граматична) тотожність мовних одиниць, семантично не пов'язаних одна з одною. (Звонська, Л., та ін., 2017) Омнімія в китайській мові є складним феноменом, який відіграє важливу роль у передачі змісту та художніх образів у текстах, особливо у літературних творах.

Це явище стало однією з ключових проблем у дослідженні китайської мови, оскільки створює значні труднощі в процесі перекладу та розуміння тексту. До сьогодення омнімія залишається спірним питанням серед лінгвістів та мовознавців, оскільки вона ускладнює процес аналізу мови та потребує більш детального вивчення.

Серед лінгвістів, науковці, які досліджували явище омнімії в усіх його аспектах та проявах можна виокремити: Дутка. О, Булаховский Л., Баллі Ш., Ситник І.В., М'яковська О, Вей Шень (Wei Shen), Сяншань лі (Xingshan Li), Яносш Хебер (Janosch Haber), та багато інших дослідників, які зробили величезний вклад у дослідженні явища омнімії.

У нашому дослідженні розглядається специфіка формування омніміїв на матеріалі роману "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня. Аналізуються основні види омніміїв та їх стилістичне використання у тексті, а також вплив омнімії на семантичне навантаження та художнє вираження роману. Особлива увага приділяється функціональному призначенню омніміїв у контексті китайської культури та мови, що дозволяє глибше зрозуміти їх роль у літературному процесі. Дослідження включає огляд сучасних методів аналізу омнімії, а також практичні рекомендації щодо подальшого вивчення омнімічних структур у китайській мові.

Актуальність дослідження обумовлена зростаючим інтересом до функціонально-стилістичних особливостей сучасної китайської мови, що формується під впливом культурних, соціальних та літературних змін. Вивчення омнімії на

прикладі роману "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня дозволяє дослідити специфіку використання омонімів у сучасній літературі та їхній вплив на сприйняття тексту читачем. Оскільки китайська мова відрізняється багатством омонімів, аналіз їх функціонально-стилістичних аспектів стає необхідним для глибшого розуміння не лише мовних особливостей, але й культурного контексту, в якому вони використовуються. Дослідження омонімії також сприяє розвитку теоретичних і практичних знань у галузі лінгвістики, літературознавства та перекладознавства, що підвищує його актуальність у контексті сучасної гуманітарної науки.

Метою роботи є дослідження функціонально-стилістичних аспектів омонімії в сучасній китайській мові та виявлення специфіки її формування і використання в художньому тексті, зокрема в романі "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня, з метою розкриття їх впливу на змістову і художню структуру твору.

Завдання дослідження полягають у:

- визначити поняття омонімії та суміжні з нею явища;
- схарактеризувати категорію омонімів в сучасній китайській мові;
- визначити важливість тону в омонімах;
- дослідити використання омонімів у художній текстах сучасної китайської мови;

Об'єктом цієї наукової роботи є омонімія в сучасній китайській мові, зокрема, її функціонально-стилістичні аспекти та специфіка формування в художньому тексті. На матеріалі роману "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня досліджується використання омонімів, їхнє семантичне навантаження та роль у побудові художніх образів.

Предметом є функціонально-стилістичні особливості омонімії в сучасній китайській мові, а також специфіка її використання в літературному творі на прикладі роману "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня.

Матеріал дослідження. "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня.

Методи дослідження. У магістерській роботі використовуються наступні методи дослідження:

- Метод теоретичного аналізу застосовується для вивчення наукової літератури та існуючих досліджень з питань омонімії та її функціонально-стилістичних

аспектів у китайській мові. Цей метод дозволяє узагальнити теоретичні підходи до вивчення омонімії, визначити ключові концепції та моделі, що використовуються у цій сфері.

- Метод контент-аналізу використовується для систематичного аналізу текстового матеріалу роману "Проблема трьох тіл" з метою ідентифікації та класифікації омонімів. Контент-аналіз дозволяє визначити основні типи омонімів, їх функції у тексті, а також оцінити їх вплив на семантику та стилістику твору.
- Метод стилістичного аналізу застосовується для дослідження функціональних особливостей омонімів у літературному тексті. Цей метод дозволяє виявити стилістичні прийоми, які використовуються для підсилення виразності та впливу на читача, а також проаналізувати, як омонімія сприяє створенню певних художніх ефектів.
- Метод порівняльного аналізу використовується для порівняння особливостей використання омонімів у романі "Проблема трьох тіл" з іншими літературними творами китайської мови. Цей метод дозволяє виявити унікальні та загальні риси у використанні омонімії, а також зрозуміти її роль у різних контекстах.
- Метод лексико-семантичного аналізу застосовується для дослідження значень омонімів у контексті, їхніх конотативних відтінків і способів функціонування в тексті. Цей метод дозволяє виявити, як омоніми впливають на смислове наповнення і сприйняття тексту читачем.
- Метод когнітивного аналізу використовується для дослідження впливу омонімії на когнітивне сприйняття читача, а також для аналізу того, як омоніми сприяють створенню багатозначності і багаторівневості змісту тексту.

Наукова новизна полягає в тому, що через дослідження омонімії в художніх текстах було розширено знання про категорії омонімів, важливість тону в розрізненні омонімії з іншими суміжними явищами, використання омонімів для вираження складних концепцій і створення сюжетних поворотів, які залежні від контексту і семантичних відтінків слів.

Практичне значення. Результати дослідження можуть стати внеском до

загальної теорії перекладу, теорії літератури, зіставного мовознавства, лексикології, теоретичної граматики тощо.

Апробація результатів. Висвітлення основних стверджень нашого дослідження в Міжнародній науково-практичній конференції "Ad orbem per linguas. До світу через мови. "

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, загального висновку, анотації та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Актуалізація дослідження омонімів в сучасному мовознавстві

Омонімія є однією з найцікавіших і водночас найскладніших тем у сучасному мовознавстві. Омоніми, як слова або фрази, що мають однакове звучання або написання, але різні значення, викликають значний інтерес у дослідників через свою багатofункціональність та здатність створювати різноманітні стилістичні ефекти. Дослідження омонімів важливе не лише з точки зору лінгвістики, але й у контексті міжкультурної комунікації, когнітивної лінгвістики, психолінгвістики, перекладу та літературознавства.

Навіть на сьогоднішній час проблематика омонімії в лінгвістиці досі залишається актуальною, оскільки це явище вимагає комплексного вивчення у граматичних, лексико-семантичних та словотвірних аспектах. Незважаючи на дослідження українських та зарубіжних мовознавців деякі питання досі є нез'ясованими: визначення слова "омонім", розрізнення явища "омонім" з суміжними значеннями, джерела омонімії, закономірність розвитку цього явища і тд.

Омоніми – це ті слова, які можуть мати однакове звучання та написання, але мають абсолютно різні значення. Щоб зрозуміти, яке саме слово використовується потрібно опиратись на контекст певної інформації, аніж звучання або написання слова.

Згідно із визначенням Тараненка О. О. "омоніми – слова або їхні окремі граматичні форми, а також стійкі словосполучення, морфеми, синтаксичні конструкції, що при однаковому звучанні (або написанні) мають абсолютно різні значення (на відмінну від полісемії)". (Українська мова, 2004, с.434) Наприклад: "коса" – заплетене волосся, "коса" – сільськогосподарське знаряддя для косіння трави; "балка" – яр з положистими схилами, "балка" – дерев'яний чи металевий брус для перекриття стелі; "чайка" – птах, "чайка" – козацький човен. Опіраючись на твердження Тараненка О.О. можемо зазначити, що омоніми – це мовні одиниці різних рівнів, серед них можна виокремити наступні: лексичні омоніми (око – орган зору;

око – давня міра ваги), фразеологічні омоніми (роззявити рота – бути дуже враженим чимось, роззявити рота – бути неуважним); морфемні омоніми (корені вод- у словах вод-и-ти і вод-а), граматичні омоніми (брати – може вживатись і як іменник і як дієслово).

Явище омонімії весь час обґрунтовувалось досить неоднозначно, кожен лінгвіст висував абсолютно різні пояснення цього поняття. Декотрі лінгвісти визначають омоніми як слова, які мають однакове звучання, але різні значення, незалежно від їх написання. Цю точку зору поділяють як українські, так і іноземні вчені (наприклад, Булаховський Л. та Баллі Ш.).

Інші дослідники вважають, що омоніми – це слова, які мають однакове звучання і різні значення лише за умови, що у них також однакове написання. До цієї категорії належить Арнольд І.

Третя група лінгвістів відносить до омонімів слова, які звучать однаково, але мають різні значення і написання. Таку позицію займають Огата Х. та Інглотт Р.

Четверта думка про визначення поняття "омонім" протиставляється попереднім трьом. Це визначення міститься в "Етимологічному словнику" Скита В., який підкреслює, що графічна схожість є важливішою за звукову

Серед українських мовознавців досить поширеною думкою є те, що омоніми є перешкодою для розуміння контексту, особливо якщо ці слова виконують однакову синтаксичну функцію (Волох, 1986; Карпенко, 2009; Коваль, 1987).

Опираючись на визначення Rong Luo, можемо висвітлити наступне визначення мовного явища "омонім". Єдність протилежностей між звуком, значенням і формою становить три елементи мови, тобто кожен мовний символ має три аспекти звуку, значення та форми через довільність мови та відносне протиріччя "менше звуків, менше форм і більше значень" у мові, зв'язок між трьома елементами звуку, значення та форми в мовній системі не є однозначною відповідністю, внаслідок чого в мові виникають полісемія та гомофонічні чи гомоморфні форми виражають різні значення.

У лексиці омофони, омографи та омофонічні слова разом називаються узагальненими омонімами, тоді як "вузькі" омоніми стосуються саме омофонів як в англійській, так і в китайській мовах. Займаючи основну позицію у всій омофоній

системі, вони є стабільними, гнучкими та часто вживаними, що робить їх однією з основних проблем і труднощів у мовній практиці (2024, Homonym in Chinese Advertising Slogan from A Semantic Perspective).

Цю думку також підтримують такі лінгвісти, як Huai Jin-Peng, Zhang Yu, Zhuocheng Zhao, 杨义先(Yángyìxiān), 谭汝为(Tán rǔ wèi) та багато інших дослідників.

Одним із перших українських мовознавців хто виразив своє протиставлення вищеописаної думки став український вчений Л. Булаховський (Славістика, 1978). У своїх працях мовознавець доводив, що омоніми не створюють незручностей для мови. Такої ж думки був і мовознавець І. Олійник, розглядаючи явище омонімії, як "закономірне мовне явище".

Розглянувши різні погляди мовознавців на явище омонімії, можемо виразити власну думку щодо цього поняття. На нашу думку, явище омонімії не може стверджуватись як "дефект" мови, оскільки ми не можемо виразити певну інформацію кількома десятками звуків, тим більше цей "процес" зустрічається у багатьох мовах, тому в сучасному світі вважається абсолютно нормальним. Тим не менш, на разі явище "омонімії" все частіше досліджується саме у функціонуванні в різних стилістичних формах, що вже доводить думку більшості мовознавців у "закономірності" цього явища.

У сучасному мовознавстві явище "омонім" розрізняють за наступними критеріями:

1. Лексико-граматичні ознаки. Серед них ще виокремлюють (лексичні, граматичні, лексико-граматичні омоніми)
2. Лексичні омоніми поділяються на повні (абсолютні) та неповні (часткові).
3. Словотвірна (морфологічна) будова у складі лексичних омонімів розрізняється на: прості (кореневі, непохідні) та похідні (словотвірні) омоніми.
4. Походження лексичних омонімів, розрізняють гомогенні та гетерогенні.

За лексико-граматичними ознаками розрізняють наступні групи омонімів: морфологічні (однакові звукові комплекси, які утворились під час відмінювання та дієвідмінювання, наприклад: *баранці* (молоді барани) – має всі форми однини й

множини, *баранці* (піна на гребнях хвиль) – має тільки форми множини), синтаксичні (однакові звукові комплекси, в яких використовується слово та словосполучення, наприклад: *проте* – сполучник, *про те* – займенник з прийменником), лексичні (*лава* – дошка на стояках, на яку сідають, *лава* – розплавлена маса, словотворчі (однакові звукові комплекси, що створюються під час утворення похідних від різних за звучанням слів, наприклад: *засипати* – спати і *засипати* – сипати).

Лексичні омоніми розрізняють на повні, що збігаються у всіх граматичних формах (*образ* – зовнішній вигляд і *образ* – ікона), і неповні, часткові (збіг відбувається лише в частині граматичних форм, наприклад: *кадри* – склад працівників, іменник, який має лише форму множини та *кадри* – окремі сцени чи епізоди з кінофільму, форма множини іменника *кадр*).

За словотвірною будовою розрізняють прості (кореневі, непохідні) омоніми та похідні (словотвірні). Прості омоніми – слова, однієї частини мови, в яких зберігається однакове звучання і в початкових, і в похідних граматичних формах. Наприклад: *деркач, лист, ручка, джерело, брак, колона*.

Згідно з класифікації М. Жовтобрюха (1965), омоніми поділяються на наступні групи:

1. Омоніми, що виникли в результаті збігу звукового складу слів, що є різними за своїм походженням. Наприклад, *пара* – кількість і *пара* – фізичний стан води.
2. Словотворчі омоніми, що утворились з однакових звукових елементів, але завжди мали різне значення. Наприклад, *завод* – підприємство і *завод* – дія механізму.
3. Омоніми, що утворилася, внаслідок історичних змін у звуковому складі слова. Наприклад, *слати* – слати людей куди-небудь від слова *сьлати* та *слати* – слати постіль від слова *стьлати*.
4. Омоніми, що утворилися в результаті запозичень іноземних слів, які мають однаковий звуковий склад зі словами, які вже існують в мові. Наприклад, запозичений іменник *лава* з латинської мови – розплавлена мінеральна маса,

яка виливається з вулкана і *лава* – предмет, призначений для сидіння на ньому.

5. Омоніми, які утворились в результаті розпаду полісемії. Наприклад, *перо* птаха та *перо* для написання.

М. Кочерган пропонує розрізняти омоніми на гомогенні та гетерогенні. Гомогенні (етимологічні) омоніми – мовні одиниці, що створилися в результаті розпаду одного слова на два. Цей розпад спричинений втратою зв'язків між значеннями окремого вихідного багатозначного слова. Гетерогенні омоніми – утворилися внаслідок збігу етимологічно різних слів. Наприклад, *ключ* – знаряддя, яким відмикають двері і *ключ* – джерело.

Дослідник також вказує на існування не тільки внутрішньомовної омонімії, а ще й міжмовної омонімії. Міжмовні омоніми – слова, з різних мов, що мають однакову або майже однакову форму, але мають різні значення. Міжмовні омоніми також називають "фальшивими друзями перекладача", оскільки через своє схоже звучання перекладач може зробити грубу помилку в своїй роботі.

Лінгвісти когнітивної школи, такі як Джордж Лейкофф та Рональд Ленекер, вважають, що омоніми можна пояснити через концептуальні метафори та метонімії, які дозволяють одній і тій самій формі бути пов'язаною з різними поняттями в нашій свідомості. Вони акцентують на тому, що омоніми відображають гнучкість ментальних категорій і нашу здатність до асоціативного мислення.

З точки зору прагматики, омонімія вважається важливою для ефективної комунікації, оскільки вона вимагає контекстуального розрізнення значень. Лінгвісти прагматичного підходу, такі як Джон Остін та Джон Серль, звертають увагу на те, як контекст, мовленнєва ситуація та інтенції мовця допомагають слухачеві правильно інтерпретувати омонім. Вони підкреслюють, що омоніми не створюють проблем для комунікації, оскільки слухачі здатні використовувати контекст для правильного розуміння значення.

Лінгвісти функціонального напрямку, такі як Роман Якобсон та Міхаїл Бахтін, розглядають омоніми як важливий елемент мовної гри і творчого потенціалу мови. Вони підкреслюють, що омонімія збагачує мову, дозволяючи використовувати одні й

ті ж форми для вираження різних значень, що може підсилити художнє вираження, створити ефекти гри слів, каламбурів тощо.

У психолінгвістиці омоніми часто розглядаються з точки зору когнітивних процесів, таких як обробка та зберігання інформації в мозку. Деякі дослідники, як-от Стівен Пінкер, розглядають, як омоніми обробляються в мозку і як вони можуть впливати на швидкість і точність розуміння мови. Вони досліджують, чи є обробка омонімів більш складною і часозатратною через необхідність вибору правильного значення залежно від контексту.

У генеративній граматиці, заснованій Ноамом Хомським, омоніми можуть розглядатися як приклади багатозначності на рівні лексикону. Омніми вважаються окремими лексичними елементами з різними семантичними властивостями, навіть якщо вони мають ту саму звукову форму. Генеративісти підкреслюють важливість синтаксичних структур і правил у визначенні правильного значення омонімів у реченні.

Деякі сучасні лінгвісти розглядають омонімію в контексті еволюції мови, стверджуючи, що омоніми є природним явищем у мовах, яке виникає через обмеженість звукових форм та багатозначність контекстів використання. Вони наголошують, що омонімія є свідченням економічності та ефективності мови, оскільки дозволяє використовувати обмежений набір звукових одиниць для передавання різних значень.

Проте Li Zhang (2018, Study on the Influence of Homophones in Modern Chinese on Communication) стверджує, що омоніми мають більш негативний вплив на повсякденне спілкування між людьми. По-перше, оскільки омоніми мають однакову вимову, їхнє семантичне значення часто буває неочевидним. У комунікативному середовищі це може викликати певні труднощі у людей. Певні омоніми можуть виступати однаковою частиною мови, належати до одного контексту застосування, часто зустрічаються в схожих контекстах, що може призвести до плутанини у значеннях та ускладнити передачу і обмін інформацією.

Актуалізація дослідження омонімів пов'язана з низкою факторів, які визначають важливість цієї теми для мовознавства.

По-перше, омонімія демонструє складність лексичної системи будь-якої мови, відображаючи її історичний розвиток, контакт із іншими мовами, а також внутрішні процеси зміни значень слів.

По-друге, омоніми мають значний потенціал для створення семантичних відтінків у текстах, що використовується в художній літературі, рекламі, політичній риторичі тощо.

Сучасні мовознавчі дослідження акцентують увагу на різних типах омонімії, включаючи лексичну, граматичну, морфологічну та фонетичну омонімію. Кожен із цих типів має свої особливості і вимагає окремого аналізу. Наприклад, лексична омонімія пов'язана зі словами, які мають однакову форму, але різні значення, тоді як граматична омонімія може включати слова з однаковою звучанням і різною граматичною формою.

Однією з ключових причин актуалізації дослідження омонімії є її функціонально-стилістичний потенціал. Омоніми використовуються для створення різних стилістичних ефектів, таких як іронія, сарказм, гра слів, гумор тощо. Це особливо помітно в літературних творах, де омоніми можуть додавати тексту багатозначності і глибини.

Наприклад, у поезії та прозі омоніми часто використовуються для створення подвійних смислів (双关语), що дозволяє автору одночасно виражати кілька ідей або почуттів. У рекламі омонімія може бути використана для створення запам'ятовуваних слоганів, що привертають увагу споживача. (Li Zhang, 2017)

Дослідження омонімії важливе і в когнітивній лінгвістиці, де омоніми розглядаються як елементи, що активують різні концептуальні структури в свідомості носія мови. Омоніми здатні викликати різні когнітивні асоціації залежно від контексту їх використання, що робить їх важливим інструментом для вивчення процесів розуміння і інтерпретації мови.

З психолінгвістичної точки зору, омонімія представляє інтерес через свою здатність викликати різні реакції у носіїв мови, особливо в умовах багатозначності. Наприклад, при читанні тексту з омонімами читач може інтуїтивно вибирати те

значення, яке здається йому більш прийнятним у контексті, що вимагає активної розумової діяльності та використання знань про світ.

Омоніми також мають велике значення в міжкультурній комунікації та перекладі. У різних мовах омоніми можуть мати різні значення і асоціації, що ускладнює процес перекладу і може призводити до культурних непорозумінь. Перекладачам доводиться враховувати не тільки буквальне значення омонімів, але й їх культурний контекст та потенційні багатозначності.

Враховуючи специфіку омонімів у кожній мові, дослідження цієї теми стає ще більш актуальним. У китайській мові, наприклад, омонімія є надзвичайно поширеною через велику кількість слів, які мають однакове звучання, але різні значення. Це створює значні виклики для перекладачів, які мають не тільки знайти відповідник в іншій мові, але й передати всі нюанси значення.

Актуалізація дослідження омонімів у сучасному мовознавстві є закономірним наслідком складності та багатофункціональності цього мовного явища. Омонімія як об'єкт дослідження дозволяє не лише глибше зрозуміти лексичну систему мови, але й відкриває нові перспективи для аналізу текстів, їх інтерпретації, перекладу та викладання мови.

Майбутні дослідження омонімії можуть зосередитися на її ролі у формуванні культурних кодів і когнітивних структур, що дозволить розширити розуміння того, як мова відображає і формує наше бачення світу. Крім того, омонімія залишається важливою темою для міждисциплінарних досліджень, що поєднують лінгвістику, когнітивні науки, культурологію та інші галузі знань.

Роман Лю Цісіня "Проблема трьох тіл" (三体 Sān tǐ) надає багатий матеріал для аналізу омонімів завдяки своїй складній структурі та використанню мови, яка поєднує наукову термінологію з метафоричними та літературними прийомами.

У романі "三体" Sān tǐ (Проблема трьох тіл), омоніми виконують різноманітні функції. Використання омонімів у романі не лише додає літературного стилю та художньої виразності, а й дозволяє передати складність наукових і філософських концепцій, навколо яких побудований сюжет. Наприклад, термін "体" (tǐ) у назві

роману може означати як "тіло" (в астрономічному сенсі), так і "структуру" або "систему", що дозволяє автору створювати багатозначність і стимулювати читача до рефлексії над прочитаним.

Також варто звернути увагу на омоніми, що використовуються в контексті діалогів персонажів. Наприклад, слово "危机" (wéijī) може мати значення як "криза", так і "можливість" залежно від контексту, що додає смислової глибини роздумам персонажів про майбутнє людства і їхню моральну дилему перед загрозою з боку інопланетної цивілізації.

Функціонально, омонімія в романі використовується для підкреслення іронії, створення метафоричних образів та підсилення драматизму.

Наприклад, у діалогах між персонажами часто використовуються омоніми, що можуть сприйматися по-різному залежно від інтерпретації, створюючи ефект невизначеності або подвійного сенсу. Це є важливим стилістичним прийомом, який Лю Цзінь використовує для збагачення текстуального простору роману.

Стилістично, омонімія допомагає створювати особливу атмосферу невизначеності і напруги. Наприклад, у китайській мові слово "暗" (àn) може означати як "темний", так і "таємний", що використовується в романі для опису загадкових подій і невідомих загроз, з якими стикаються персонажі. Ця омонімія додає до тексту багатозначності, дозволяючи читачу трактувати зміст залежно від контексту і власного світогляду.

В романі є декілька фраз, що ілюструють використання омонімів:

"三体世界的稳定"(Sān tǐ shìjiè de wěndìng) – Стійкість світу трьох тіл . Омонім "体" (tǐ): у цій фразі може означати "тіло" або "система". У контексті роману йдеться про планетарну систему з трьома сонцями, але слово "体" також можна трактувати як "система" або "структура", що підкреслює подвійний сенс — фізичний і метафоричний.

У китайській мові "体" часто означає "тіло" в сенсі фізичного тіла людини або іншого організму. Однак, у контексті фрази "三体世界的稳定" це значення не є головним, але все ж таки воно може бути використане для підкреслення фізичної

природи планет або небесних тіл у трисистемному світі. Це значення вказує на конкретні астрономічні об'єкти, які взаємодіють у просторі та часі, створюючи складну систему трьох тіл.

Основне значення "体" у цьому контексті – це "система" або "структура". Трисистемний світ, описаний у романі, складається з трьох сонць, які обертаються навколо загального центру мас, створюючи надзвичайно складну і нестабільну систему. Слово "体" тут вказує на структурну організацію цієї системи, що підкреслює її складність і хаотичність. Таким чином, "三体" означає не лише три небесні тіла, але й їхні взаємозв'язки, взаємодії та динамічну рівновагу.

Використання омоніма "体" дозволяє автору грати на значеннях і створювати подвійний сенс. З одного боку, це фізична система – трисистемний світ із трьома зорями, які рухаються у просторі. З іншого боку, це може бути метафоричне відображення політичної, соціальної або філософської "системи" світу, у якому ці планети існують. "Стабільність" (стабільність системи) в такому випадку може стосуватися не тільки астрономічних понять, але й стабільності соціальних і політичних структур, які постійно змінюються під впливом зовнішніх факторів.

У романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисінь неодноразово звертається до наукових і філософських концептів, де кожен термін може мати як буквальне, так і символічне значення. Використання омоніма "体" для позначення як "системи", так і "тіла" дозволяє автору вводити подвійні або навіть потрійні смислові шари, що збагачує текст і сприяє глибшому розумінню концептуальних рамок роману. Стабільність трисистемного світу, як зазначається в тексті, є нестабільною, так само як і стабільність будь-якої соціальної або політичної системи, що піддається зовнішнім та внутрішнім змінам.

У філософському контексті, трисистемність може символізувати складність взаємодій між різними силами чи елементами у Всесвіті. Використання омоніма "体" у такому значенні дозволяє розглядати "три тіла" як три основні сили чи принципи, що постійно перебувають у русі, намагаючись знайти гармонію. Це може бути метафорою для багатьох філософських концепцій, таких як боротьба між порядком і

хаосом, рівновагою і нестабільністю, що постійно розглядаються в різних культурах і філософських традиціях.

Таким чином, використання омоніма "体" (tǐ) у фразі "三体世界的稳定" в романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня є яскравим прикладом того, як мовні особливості можуть використовуватися для створення багатозначних і багатозначних текстів. Цей омонім додає не тільки лексичну, але й концептуальну складність, дозволяючи читачеві розглядати трисистемний світ одночасно як фізичну, соціальну і метафізичну систему, що розширює межі інтерпретації та розуміння роману.

Отже, можемо дійти висновку, що омонімія є складним і багатограним явищем у мовознавстві, яке привертає увагу дослідників завдяки своїй здатності створювати різноманітні стилістичні та семантичні ефекти. Вона відображає складність та динамічність лексичної системи мови, оскільки омоніми виникають як в результаті історичних змін, так і через запозичення або словотвірні процеси. Незважаючи на те, що омоніми можуть ускладнювати розуміння контексту, вони також мають значний функціонально-стилістичний потенціал, особливо в художній літературі.

Дослідження омонімії актуальне не тільки в межах лексикології, але й у когнітивній лінгвістиці, психолінгвістиці та міжкультурній комунікації. Важливим аспектом є здатність омонімів стимулювати асоціативне мислення, сприяти створенню метафор та подвійних значень у текстах. Таким чином, омонімія є не тільки цікавим мовним явищем, але й важливим інструментом у різних сферах комунікації та пізнання.

1.2. Розмежування явища омонімії із суміжними з нею явищами у сучасній китайській мові

Омонімія є важливим феноменом в сучасній лінгвістиці, оскільки вона відіграє значну роль у комунікації, літературі, і когнітивних процесах. У китайській мові, яка відзначається своїм багатством ієрогліфічних символів і тоновою системою, омонімія набуває особливого значення. Через специфіку китайської мови, де багато слів можуть звучати однаково, але мати різне написання і значення, розмежування омонімії від

інших мовних явищ, таких як полісемія, паронімія та інші форми омонімічних зв'язків, є важливим завданням сучасного мовознавства.

Наукова новизна дослідження омонімів у китайській мові полягає в таких аспектах:

1. Дослідження специфіки омонімії у тональній мові. Китайська мова є тональною, де зміна тону може змінювати значення слова. Дослідження омонімів у контексті тональної системи дозволяє глибше зрозуміти, як тональні відмінності впливають на формування та сприйняття омонімів, що є малодослідженою темою в лінгвістиці
2. Вивчення ролі китайської писемності у розрізненні омонімів. Китайська писемність, заснована на ієрогліфах, унікальна тим, що кожен ієрогліф має своє значення, яке не залежить від звучання. Це дослідження розглядає, як ієрогліфи допомагають уникати омонімічної плутанини в письмовій мові, що надає нові висновки в області дослідження омонімії у мовах з ідеографічною писемністю.
3. Функціональний і культурний аналіз омонімів. Вивчення омонімів у китайській мові з акцентом на їх функціональне та культурне значення відкриває нові перспективи в розумінні, як омонімія сприяє мовній творчості та культурному вираженню. Це включає аналіз омонімів у поезії, каламбурах, іграх зі словами та фольклорі, де вони використовуються для створення багатозначності та стилістичного ефекту.
4. Контекстуальний підхід до навчання китайської мови. Дослідження пропонує нові методи викладання китайської мови, враховуючи специфіку омонімів та їх контекстуальне використання, що допоможе студентам краще зрозуміти та використовувати омоніми у мовленні.

Ці аспекти роблять дослідження омонімів у китайській мові унікальним та актуальним, збагачуючи лінгвістичну теорію і практику.

Омонімія (同音异义词, *tóngyīn yìyìcí*) у китайській мові стосується слів, які мають однакову вимову, але різні значення і, в багатьох випадках, різні ієрогліфічні написання. Наприклад, слова "书" (*shū*, книга) і "输" (*shū*, програвати) є омонімами.

Вони мають однакове звучання, але зовсім різні значення і написання. (Лінгвостатичний аналіз лексики китайськомовного педагогічного дискусусу, 2022, с. 20).

Однією з унікальних рис китайської мови є те, що багато омонімів виникають через обмежену кількість можливих складів у мові та широке використання тонів для створення різниці між значеннями. Тому омонімія в китайській мові часто включає як односкладові, так і багатоскладові слова, а також слова з різними тональними варіаціями, що не вважаються омонімами, але мають омонімічну схожість (наприклад, "妈" (mā, мати) і "马" (mǎ, кінь)).

Полісемія (多义词, duōyìcí) також має місце в китайській мові. Полісемічні слова мають одне і те ж написання та вимову, але кілька взаємопов'язаних значень. Наприклад, слово "眼睛" (yǎnjīng) може означати "око", а також "бачення" або "перспектива", залежно від контексту. Полісемія відрізняється від омонімії тим, що всі значення полісемічного слова мають загальне джерело або концептуальну основу, тоді як омоніми не мають семантичного зв'язку між собою.

Розмежування омонімії і полісемії є критичним для правильного розуміння значень слів у різних контекстах. У китайській мові, де однакові ієрогліфи можуть мати різні значення залежно від поєднання з іншими ієрогліфами або контексту, визначення, чи є слово омонімом чи полісемічним, потребує уважного аналізу. Наприклад, "银行" (yínháng) може означати як "банк" у фінансовому контексті, так і "берег річки" у географічному контексті – це полісемія.

Паронімія (近音词, jìnyīncí) – це інше явище, яке має місце у китайській мові і може легко переплутатися з омонімією. Пароніми мають схоже звучання, але різні написання і значення. Наприклад, "体" (tǐ, тіло) і "提" (tí, піднімати) є паронімами: вони звучать дуже схоже, але мають різне написання і зовсім різні значення.

Важливо відзначити, що хоча омоніми мають ідентичну вимову, пароніми відрізняються лише незначно в вимові або написанні. У китайській мові, де тонова система може радикально змінювати значення слів, паронімія може призводити до омонімічних непорозумінь, особливо в розмовній мові.

Омофони (同音异字, *tóngyīn yìzì*) в китайській мові є словами, які звучать однаково, але мають різне написання і значення. Наприклад, "会" (*huì*, зустріч) і "绘" (*huì*, малювати) є омофонами.

Омографи (同字异音, *tóngzì yìyīn*), з іншого боку, мають однакове написання, але різну вимову і значення. Проте, в китайській мові явище омографії є менш поширеним через те, що кожен ієрогліф має свою унікальну вимову. Проте, омографічні явища можуть зустрічатися у випадках, коли один ієрогліф має різні значення залежно від тону або контексту. (М'яковська, О., 2019).

Контекст відіграє вирішальну роль у розмежуванні омонімії від полісемії, паронімії та інших суміжних явищ. У китайській мові, яка багата на омофони і має складну систему тонів, контекстуальні підказки є основним засобом для визначення правильного значення слова. Це включає як граматичний контекст, так і ситуаційний контекст, а також культурні реалії, які можуть впливати на інтерпретацію.

Наприклад, слово "相" (*xiāng/xiàng*) може означати як "фаза", так і "зображення", і тільки контекст допоможе визначити, яке значення має на увазі автор або мовний носій у конкретному випадку.

Розмежування омонімії та суміжних явищ має практичне значення для викладання китайської мови, перекладу текстів, а також для роботи з автоматизованими системами розпізнавання і обробки мови. Наприклад, правильне розпізнавання омонімів та їх відмінностей від полісемічних або паронімічних слів може суттєво підвищити точність машинного перекладу та покращити інтерфейси користувача в системах розпізнавання мови.

Розмежування явища омонімії від інших подібних явищ, таких як полісемія, паронімія, омофони та омографи, є важливим аспектом сучасного мовознавства, особливо в контексті китайської мови. Кожне з цих явищ має свої унікальні характеристики і значення, що робить їх окремими, але взаємопов'язаними компонентами лексичної системи мови. Ґрунтовне розуміння і вивчення цих явищ дозволяє не тільки уникнути непорозумінь у міжкультурній комунікації, але й сприяє

більш глибокому розумінню структури і функціонування китайської мови. (Красота, О., 2020).

Роман "Проблема трьох тіл" (三体) Лю Цзіся є не лише науково-фантастичним твором, що здобув широку популярність, але й цікавим об'єктом для лінгвістичного аналізу. У цьому романі можна знайти численні приклади омонімії, що є характерною рисою китайської мови. Омонімія в китайській мові часто стикається з такими суміжними явищами, як полісемія, паронімія, омофони та омографи. Надалі буде розглянуто, як ці явища розрізняються та використовуються в тексті Лю Цзіся, і як вони сприяють глибині та складності наративу.

Омонімія (同音异义词, *tóngyīn yìyǐcí*) у китайській мові означає наявність слів, які мають однакову вимову, але різні значення та написання. У романі "Проблема трьох тіл" Лю Цзіся використовує омоніми, щоб створити подвійний зміст або багатозначність, що додає глибину тексту та впливає на сприйняття читачем. Наприклад: "三体" (*sāntǐ*): У романі цей термін означає "трисистемний", що стосується планетарної системи з трьома сонцями. Проте слово "体" (*tǐ*) також може означати "тіло", що надає додаткового значення фізичної форми або структури, роблячи назву метафоричною і концептуально насиченою.

Полісемія (多义词, *duōyǐcí*) у китайській мові стосується одного слова з кількома взаємопов'язаними значеннями. На відміну від омонімів, полісемічні слова мають семантичний зв'язок між значеннями. У романі Лю Цзіся цей феномен використовується для створення багатшарових образів і символів. Приклад з роману: "文明" (*wénmíng*): У тексті слово може означати як "цивілізацію" в традиційному розумінні, так і "рівень розвитку", що вказує на різні стадії розвитку різних світів і культурних систем. Це полісемічне слово дозволяє автору підкреслити концептуальні переходи між різними рівнями технологічного прогресу та моральної еволюції.

Паронімія (近音词, *jìnyīncí*) включає слова, які мають схоже звучання, але різні написання та значення. Це явище може викликати плутанину або спеціально використовуватися для створення комічного чи драматичного ефекту.

У романі можна знайти такі приклади: "体" (tǐ, тіло) і "提" (tí, піднімати): Вони звучать подібно, але мають різні значення. У романі, особливо в момент наукових обговорень або в контексті технічної термінології, подібні пароніми можуть бути використані для того, щоб підкреслити неясність або багатозначність наукових понять.

Омофони (同音异字, *tóngyīn yìzì*) у китайській мові мають однакову вимову, але різні написання та значення. Омографи (同字异音, *tóngzì yìyīn*) мають однакове написання, але різну вимову і значення. Омофон "期" (qī): Може означати як "термін", так і "очікування". У контексті роману цей омофон використовує автор для підкреслення невизначеності та складності подій, які розгортаються у різних часових рамках. Омограф "行" (xíng / háng): Перше значення — "йти, рухатися", друге — "ряд, лінія" або "професія". В романі це слово використовується в обидвох значеннях, що створює додаткові смислові шари.

Контекст відіграє ключову роль у розрізненні омонімії від полісемії, паронімії та інших суміжних явищ у китайській мові. В романі Лю Цзінья контекстуальні підказки, такі як граматична структура речення, навколишній лексичний оточення і загальна ситуація, допомагають читачеві розпізнавати омоніми і розуміти їх значення в конкретному контексті.

Можемо дійти до висновку, що знання про омонімію та її відмінності від полісемії, паронімії та інших суміжних явищ важливе не лише для теоретичного мовознавства, але й для прикладних сфер, таких як переклад, лексикографія, комп'ютерна лінгвістика, викладання китайської мови та культурологічні дослідження. У романі "Проблема трьох тіл" ці знання дозволяють краще зрозуміти авторські наміри, а також розкрити культурні та філософські аспекти тексту, що впливають на його багатовимірне сприйняття.

Розмежування явища омонімії від інших подібних мовних явищ у сучасній китайській мові є важливим для правильного розуміння текстів, зокрема таких складних і насичених, як роман "Проблема трьох тіл" Лю Цзінья. Омонімія, полісемія, паронімія, омофони та омографи додають глибини і багатозначності наративу,

сприяють створенню складних символів і концептів, що робить роман особливо цікавим для лінгвістичних і культурних досліджень.

Висновки до 1 розділу

Розглянувши різні теоретичні аспекти явища омонімії можемо дійти висновку, що омонімія є надзвичайно важливим та багатоаспектним явищем у мовознавстві, що охоплює широкий спектр лінгвістичних питань, від лексико-семантичних до граматичних та когнітивних аспектів. Вона викликає особливий інтерес дослідників завдяки своїй здатності створювати різноманітні стилістичні ефекти та впливати на процеси сприйняття й інтерпретації мовлення.

Омоніми можуть бути класифіковані на різні типи, залежно від їх морфологічних, граматичних та лексичних ознак. Наприклад, лексичні омоніми можуть бути повними (збігаються у всіх граматичних формах) і неповними (збігаються лише частково). Серед них виокремлюють гомогенні (етимологічно споріднені) та гетерогенні омоніми, що виникли через збіг етимологічно різних слів. Утворення омонімів також може бути пов'язане з історичними змінами у фонетиці або лексичному значенні слів.

У когнітивній лінгвістиці омоніми відіграють важливу роль у вивченні того, як люди структурують інформацію в своїй свідомості. Теорії когнітивних метафор і метонімії пояснюють, що омоніми активують різні концептуальні структури в нашій свідомості, дозволяючи нам інтерпретувати одні й ті самі форми як різні значення в залежності від контексту. Це свідчить про гнучкість мовних категорій та здатність людського мислення до асоціативності.

Прагматичний підхід вказує на важливість контексту в розумінні омонімів. Омонімія може використовуватися як засіб комунікації, що вимагає від мовця й слухача вміння коректно розрізняти значення слів на основі контекстуальної інформації. У цьому випадку, навіть якщо омоніми можуть створювати потенційну двозначність, мовленнєва ситуація дозволяє уникнути помилок у сприйнятті.

Омонімія також відіграє важливу роль у функціональних стилях, таких як художня література, реклама тощо. Лінгвісти функціональної школи акцентують увагу на тому, що омоніми є важливими для створення мовної гри та каламбурів.

Використання омонімів дозволяє додавати в тексти багатозначності, іронії, сарказму, що підсилює художній ефект і збагачує мовний контент.

У перекладознавстві омонімія виступає одним із викликів, адже омоніми можуть мати різні значення в різних мовах. Це явище може спричиняти труднощі під час перекладу, особливо якщо перекладач не враховує культурні або мовні особливості омонімів. Омоніми можуть бути особливо важливими в міжкультурній комунікації, де вони часто стають джерелом непорозумінь.

У китайській мові, яка вирізняється своєю ієрогліфічною системою і тоною структурою, феномен омонімії набуває особливої значущості. Під впливом тонової системи та обмеженого фонетичного репертуару, китайська мова створює умови для виникнення численних омонімів, які ускладнюють мовне спілкування та інтерпретацію текстів. Саме тому розмежування омонімії, полісемії, паронімії та інших мовних явищ стає важливим завданням лінгвістичних досліджень, особливо у контексті китайської мови.

Омонімія, зокрема у тональних мовах, таких як китайська, вивчається з акцентом на ролі тонів у формуванні омонімічних зв'язків. Тональна система дозволяє розрізняти слова, що мають однакову фонетичну структуру, але різні значення залежно від тону. Цей аспект є унікальним для китайської мови і потребує спеціальних досліджень, щоб зрозуміти, як носії мови інтуїтивно використовують тональну систему для розпізнавання омонімів.

Крім того, китайська писемність відіграє важливу роль у зменшенні омонімічної плутанини. Ієрогліфи, які мають унікальні візуальні форми, допомагають уникнути омонімії в письмовому вигляді, що є значущим фактором для точності передачі інформації. Водночас, у розмовній мові, де ієрогліфи не можуть бути використані, омонімія стає більш помітною і потребує активного застосування контекстуальних підказок для точного розуміння сказаного.

У китайській поезії, літературі та народній творчості омоніми часто використовуються для створення багатозначності, що надає текстам глибину і символізм. У художніх творах, таких як роман "Проблема трьох тіл" Лю Цзіня, омонімія стає засобом підсилення художнього вираження і філософських концепцій.

Отже, перший розділ висвітлює важливість омонімії як мовного феномену, специфіку її проявів у китайській мові, та її вплив на різні аспекти мовного спілкування і творчої діяльності. Це підтверджує необхідність глибшого розуміння цього явища для ефективного володіння мовою, її викладання і дослідження.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОМОНІМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Основні сучасні підходи у вивченні омонімії

Сучасні підходи до вивчення омонімії охоплюють різні аспекти мови. Омонімія вивчається з огляду на її роль у комунікації, вплив на розуміння тексту та функціонування у мовній системі. Вивчення омонімії в сучасній китайській мові є важливим аспектом дослідження її лінгвістичної системи, оскільки китайська мова, особливо її письмова форма, багата на омоніми через обмежену кількість фонем і тонів (М'ясковська, 2019).

Фонологічний підхід до вивчення омонімії в китайській мові зосереджується на аналізі звукових та тональних особливостей, які впливають на розрізнення слів, що мають однакову звукову форму (омоніми). Оскільки китайська мова має відносно обмежену кількість фонем (складів), але одночасно використовує тональну систему для зміни значення складів, фонологічний аналіз стає ключовим для розуміння омонімії в цій мові.

Важливою особливістю китайської мови є її аналітична природа, тобто мінімальне використання морфологічних змін для вираження граматичних значень. Натомість, китайська мова покладається на інтонацію та контекст для розрізнення значень. Китайська мова має відносно малу кількість складів – близько 400 базових складів (не враховуючи тональних варіацій), кожен з яких може мати різні значення залежно від тону. У стандартному мандаринському діалекті використовується чотири основних тони:

Перший тон (високий і рівний) – часто позначається як $\bar{\quad}$

Другий тон (зростаючий) – $\acute{\quad}$

Третій тон (низький, з опусканням та підйомом) – ˇ

Четвертий тон (падаючий) – ˋ

Наприклад, склад "ma" має різні значення в залежності від тону:

mā (妈) – мати

má (麻) – конопля

mǎ (马) – кінь

mà (骂) – лаяти

Фонологічний підхід досліджує, як ці тональні відмінності допомагають розрізнити слова і запобігати непорозумінням між омонімами.

Тони відіграють ключову роль у розрізненні омонімів, особливо в усній комунікації. Кожен тон додає новий рівень значення до складу, що збільшує кількість можливих слів у китайській мові. Фонологічний аналіз досліджує, як носії мови розпізнають і розрізняють ці тональні варіації, а також як контекст допомагає мовцям орієнтуватися в омонімії. У ситуаціях, коли тони можуть бути невиразними (наприклад, через швидку мову або регіональні варіації), слухачі покладаються на контекст для правильного тлумачення омонімів.

Наприклад, слово "tā" може вимовлятися однаково, але означати різні речі в залежності від того, до чого відноситься (він/вона/воно):

他 (tā) – він

她 (tā) – вона

它 (tā) – воно

Цей випадок є прикладом тональної омонімії, коли однакове звучання викликає різні значення. Фонологічний підхід вивчає, як мовці покладаються на додаткові елементи, такі як контекст або граматичні підказки, щоб правильно інтерпретувати омоніми.

Графічний підхід до вивчення омонімії в китайській мові акцентує увагу на ролі ієрогліфів у розрізненні слів, що мають однакову вимову, але різне значення. Оскільки китайська мова багата на омоніми через обмежену кількість фонем та наявність тонів, ієрогліфічна система стає ключовим механізмом, який дозволяє уникати непорозумінь

в письмовій мові. Графічний підхід вивчає структуру, походження і розвиток китайських ієрогліфів, аналізуючи, як вони допомагають розрізняти омоніми та багатозначні слова.

Однією з головних функцій ієрогліфів є надання унікальних графічних форм для слів, що звучать однаково, але мають різні значення. Наприклад, склад "shī" може означати різні слова в залежності від ієрогліфа:

师 (shī) – вчитель

诗 (shī) – поезія

尸 (shī) – тіло

狮 (shī) – лев

Хоча ці слова мають однакову вимову, їх графічне написання є різним, що дозволяє легко розрізняти омоніми у письмовій мові. Таким чином, графічний підхід вивчає, як саме ці відмінності між ієрогліфами допомагають уникати плутанини при читанні та письмі.

Ієрогліфічна система китайської мови складається з символів, які виникли як спрощені малюнки або символічні зображення об'єктів і понять. Ієрогліфи можуть бути побудовані за кількома принципами:

1. Піктограми: графічні символи, що представляють об'єкти, наприклад 山 (shān) – гора.
2. Ідеограми: символи, що позначають абстрактні поняття, наприклад 上 (shàng) – вгору.
3. Комбіновані ідеограми: поєднання двох або більше символів, наприклад 休 (xiū) – відпочивати, де символи "людина" і "дерево" створюють новий смисл.

Деякі омоніми виникають через те, що різні слова в мові злилися з однаковою вимовою, але ієрогліфічна система, зберігаючи унікальність символів для кожного значення, дозволяє зберегти відмінність між ними. Графічний підхід вивчає, як еволюція цих символів дозволила розрізняти омоніми та багатозначні слова.

У багатьох випадках ієрогліфи, що представляють омоніми, містять у собі елементи, які вказують на їхнє значення або походження. Ці елементи допомагають мовцям асоціювати слово з конкретним поняттям. Наприклад:

水 (shuǐ) – вода

氵 (shuǐ) – вода як радикал, використовується в складних ієрогліфах, пов'язаних з водою (наприклад, 河 (hé) – річка, 海 (hǎi) – море).

Багато ієрогліфів мають семантичні або фонетичні компоненти. Семантичні компоненти, або радикали, часто вказують на категорію значень слова, тоді як фонетичні компоненти вказують на вимову. Завдяки такій системі китайські ієрогліфи дозволяють легко відрізнити омоніми в письмовій мові, навіть коли вимова є ідентичною.

Графічний підхід також допомагає відрізнити омонімію від багатозначності. Багатозначність виникає, коли одне і те ж слово має кілька різних значень, пов'язаних між собою. У таких випадках ієрогліф може залишатися незмінним для позначення всіх цих значень. Наприклад:

头 (tóu) може означати "голова" або "початок".

Вивчення графічної системи показує, як вона дозволяє зберігати відмінність між омонімами (які мають різні графічні форми) і багатозначними словами (що мають одну і ту ж графічну форму, але різні значення).

Китайська мова має дві основні форми письма: спрощені ієрогліфи (використовуються в Китаї та Сінгапурі) та традиційні ієрогліфи (використовуються в Гонконгу, Макао, на Тайвані). Спрощені ієрогліфи зменшують кількість рис в ієрогліфах, що іноді призводить до виникнення нових омонімів, оскільки кілька різних традиційних ієрогліфів можуть бути спрощені до однієї форми. Наприклад: традиційні ієрогліфи: 發 (fā) – випускати, 髮 (fà) – волосся. Спрощений ієрогліф для обох слів: 发.

Графічний підхід вивчає, як такі зміни впливають на розуміння та розрізнення омонімів у письмовій мові, а також як носії китайської мови справляються з подібними складнощами.

Графічний підхід також розглядає роль контексту в розрізненні омонімів. Навіть якщо ієрогліфи на письмі є різними, в усному мовленні омоніми можуть створювати плутанину. У такому випадку контекст стає вирішальним фактором для розуміння того, яке значення має слово в конкретному реченні. Ієрогліфічна система дозволяє уникнути двозначності, проте без контексту часто складно точно визначити значення омоніма.

Багато омонімів у китайській мові мають схожу або однакову вимову, але відрізняються графічно. Наприклад:

同 (tóng) – однаковий

童 (tóng) – дитина

У таких випадках, попри ідентичну вимову, ієрогліфи чітко вказують на різницю в значенні. Графічний підхід досліджує, як такі графічні відмінності зберігаються і використовуються в китайській мові для полегшення розуміння.

Графічний підхід також важливий для вивчення китайської мови як другої мови. Ієрогліфи відіграють ключову роль у процесі навчання та розуміння значень омонімів для тих, хто вивчає китайську. Важливість розрізнення ієрогліфів у навчальних матеріалах допомагає уникнути непорозумінь у процесі вивчення мови, оскільки носії інших мов часто не мають досвіду роботи з тональними мовами або ієрогліфами.

Семантичний підхід до вивчення омонімії в китайській мові зосереджується на аналізі значень омонімів та на тому, як різні значення одного й того самого слова взаємодіють у контексті. Важливим аспектом цього підходу є вивчення того, як носії мови розпізнають і інтерпретують омоніми в залежності від контексту, і як значення цих слів змінюються або залишаються сталими в різних мовленнєвих ситуаціях. Семантичний аналіз допомагає зрозуміти, як омоніми впливають на мовну комунікацію та яким чином мовці розпізнають і розрізняють різні значення, покладаючись на мовленнєві та контекстуальні сигнали.

У китайській мові, як і в інших мовах, омоніми виникають, коли одне слово має декілька абсолютно різних значень, які не мають семантичного зв'язку. Семантичний підхід намагається зрозуміти, як ці різні значення можуть співіснувати і як вони впливають на сприйняття мовцем. Наприклад:

"行" (xíng) може означати "йти" або "бути прийнятним" залежно від контексту.

Омоніми відрізняються від багатозначних слів, де декілька значень слова мають спільне семантичне коріння. Наприклад, слово "书" (shū) може означати як "книга", так і "писемний твір". У цьому випадку семантичний підхід зосереджується на тому, як значення омонімів змінюються і як вони взаємодіють у процесі комунікації.

Семантичний підхід відрізняє омонімію від багатозначності. Омонімія виникає, коли одне слово має декілька несумісних значень, між якими немає ніякого логічного або етимологічного зв'язку. Наприклад "重" (zhòng) – може означати "важкий" або "повторювати".

Багатозначність, навпаки, відноситься до слів, значення яких пов'язані між собою семантично. Наприклад: "打" (dǎ) може означати "ударяти", але також "телефонувати" – обидва значення пов'язані з ідеєю дії або контакту.

Семантичний аналіз допомагає виявити ці відмінності і вивчити, як вони впливають на розуміння слів у контексті.

Контекст грає ключову роль у семантичному підході до вивчення омонімії, особливо у китайській мові, де велика кількість омонімів робить розуміння контексту критичним для правильного тлумачення значення. Наприклад: слово "银行" (yínháng) означає "банк" у контексті фінансової установи, але без додаткового контексту "行" (háng) може мати зовсім інше значення, наприклад, "йти" або "діяльність".

У цьому випадку контекст – це набір факторів, таких як навколишні слова, граматичні конструкції та ситуація, що допомагає уточнити значення омоніма.

Семантичний підхід вивчає, як мовці сприймають контекстуальні сигнали для розрізнення омонімічних значень. У семантичному підході омоніми можна класифікувати на кілька типів:

1. Повні омоніми: слова, що мають однакову форму та звучання у всіх граматичних формах, але абсолютно різні значення. Наприклад, слово "台" (tái) може означати "платформа", "студія" або навіть "станція", але ці значення не пов'язані між собою.

2. Часткові омоніми: слова, що мають однакову вимову, але різну граматичну категорію або різні форми в різних випадках. Наприклад, "长" (cháng) як прикметник означає "довгий", але як дієслово – "бути старшим".

Оскільки омоніми можуть викликати плутанину, семантичний підхід досліджує проблеми, що виникають при їхньому використанні в комунікації, і способи їх вирішення. Наприклад, у китайській мові омоніми часто стають джерелом каламбурів або непорозумінь, коли мовці ненавмисно використовують омонім у неправильному значенні. Семантичний аналіз допомагає виявити, як мовці уникають плутанини через омонімію, використовуючи контекст, уточнюючі слова або зміни в інтонації.

У китайській культурі омоніми часто використовуються в літературі, мистецтві, рекламі та гуморі, щоб створити каламбури або метафори. Семантичний підхід досліджує, як омоніми можуть бути використані для створення гри слів або додаткового сенсу. Наприклад:

У китайських новорічних побажаннях часто використовуються омоніми, які завдяки подібній вимові створюють додаткове символічне значення. Слово "鱼" (yú) – "риба" звучить так само, як "余" – "достаток", тому вираз "年年有余" ("Щороку достаток") також може бути сприйнятий як "щороку риба". Семантичний підхід аналізує ці ефекти і те, як омоніми використовуються для створення подвійних або прихованих значень у текстах.

Семантичний підхід також розглядає омоніми в контексті їх семантичних полів – груп слів, які мають схожі значення. Це дозволяє вивчити, як омоніми функціонують у взаємодії з іншими словами в певній мовній сфері. Наприклад, слово "火" (huǒ) може означати як "вогонь", так і "популярність", що є прикладом семантичної зміни в залежності від контексту та сфери використання (фізичний об'єкт чи абстрактне поняття). Семантичні поля допомагають визначити, які слова найчастіше вживаються разом з омонімами і як це впливає на сприйняття значення.

Семантичний підхід також включає діахронічне вивчення омонімів – дослідження того, як значення омонімічних слів змінювалися з часом. В

китайській мові багато омонімів виникли через зміни у вимові або графічному спрощенні ієрогліфів, а також через зміни в суспільному вжитку. Наприклад:

Слово "网" (wǎng) означало "сітка", але з розвитком технологій його значення розширилось і тепер також означає "інтернет". Семантичний підхід дозволяє вивчити, як нові значення омонімів з'являються і співіснують зі старими значеннями в сучасній мові.

Когнітивний підхід до вивчення омонімії в китайській мові акцентує увагу на тому, як мовці сприймають, обробляють і використовують омоніми у мовленні, базуючись на когнітивних процесах. Цей підхід зосереджений на вивченні взаємодії між мовою і мисленням, а також на тому, як носії мови організовують і зберігають значення омонімів у своїй когнітивній системі. Когнітивний підхід досліджує, як мовці розпізнають і правильно інтерпретують омоніми на основі контексту, знань, досвіду та світоглядних уявлень.

У рамках когнітивної лінгвістики омоніми розглядаються як частина концептуальних мереж, у яких мовці зберігають різні значення слова у своїй свідомості. Кожен омонім активує певний концепт – когнітивну структуру, що містить уявлення про конкретний об'єкт, явище або дію. Когнітивний підхід аналізує, як ці концепти зберігаються та взаємодіють у мозку людини.

Наприклад, склад "shī" може викликати різні концепти в залежності від контексту:

师 (shī) – вчитель, що викликає концепт навчання та знань.

诗 (shī) – поезія, що асоціюється з мистецтвом та культурою.

Одним з ключових аспектів когнітивного підходу є механізм активації значення омоніма в залежності від контексту. У мовленні контекст відіграє вирішальну роль у тому, яке з можливих значень омоніма буде активоване у свідомості мовця або слухача.

Наприклад: "打" (dǎ) може означати "бити", "телефонувати" або "грати". У реченні "他打电话" (Tā dǎ diànhuà – Він телефонує) активується значення "телефонувати", оскільки слово "电话" (телефон) дає достатню когнітивну підказку.

Когнітивний підхід досліджує, як мовці використовують когнітивні процеси для швидкого обрання правильного значення омоніма в мовленнєвій діяльності.

Важливим аспектом когнітивного підходу є розрізнення полісемії та омонімії. У когнітивній системі ці процеси організовані по-різному. У випадку полісемії всі значення пов'язані з одним концептом або схожими концептами. Наприклад, слово "火" (huǒ) може означати як "вогонь", так і "популярність". Обидва значення викликають концепт тепла або енергії, тому полісемія має когнітивний зв'язок між значеннями.

Омоніми, навпаки, активують абсолютно різні концепти, і між їхніми значеннями немає спільної когнітивної основи. Когнітивний підхід допомагає вивчати, як мозок розпізнає і обробляє ці різні типи значень.

Когнітивний підхід також досліджує, як мовці обробляють омоніми на когнітивному рівні. Під час спілкування мозок активує кілька можливих значень омоніма, але швидко обирає найбільш відповідне на основі контексту та знань. Цей процес відомий як когнітивна селекція. (Huai Jin-Peng, 1989).

Наприклад, коли мовцю потрібно інтерпретувати слово "花" (huā), що може означати "квітка" або "витрачати", мозок аналізує контекст і вирішує, яке значення найімовірніше у даній ситуації. Якщо мовець чує фразу "她喜欢花" (Tā xǐhuān huā – Їй подобаються квіти), мозок швидко обирає значення "квітка", оскільки концепт "подобатися" і "квітка" мають логічний зв'язок. Когнітивний підхід вивчає, як швидко і ефективно мовці обробляють омоніми у реальному часі, базуючись на їхньому когнітивному досвіді.

У рамках когнітивної лінгвістики також вивчається, як омоніми можуть використовуватися для створення когнітивних метафор. Когнітивні метафори – це способи мислення, через які одна концептуальна сфера розглядається через призму іншої. Омоніми часто відіграють важливу роль у цьому процесі, оскільки одне слово може активувати кілька концептів одночасно.

Наприклад, слово "路" (lù) означає "дорога", але в когнітивному плані воно також може використовуватися метафорично для позначення шляху в житті або

кар'єрного росту. У реченні "他的路很难走" (Tā de lù hěn nán zǒu – Його шлях важкий) омонім активує метафоричне значення, дозволяючи мовцю говорити про труднощі в житті, використовуючи фізичний образ дороги.

Прагматичний підхід до вивчення омонімії в китайській мові зосереджується на тому, як омоніми використовуються у реальному мовленні і як їхнє значення визначається в контексті конкретної комунікативної ситуації. Цей підхід досліджує, як мовці розрізняють омоніми, враховуючи не лише мовленнєвий контекст, але й комунікативну інтенцію, соціальні умови, культурні фактори та прагматичні стратегії мовця. Оскільки китайська мова багата на омоніми через обмежений набір фонем і використання тонів, прагматичний підхід має важливе значення для розуміння того, як мовці справляються з багатозначністю слів у реальних мовленнєвих умовах.

У прагматичному підході головна увага приділяється контексту, який допомагає визначити значення омоніма. У китайській мові, де багато слів звучать однаково, контекстуальні фактори (мовленнєвий та соціальний контекст) відіграють вирішальну роль у розрізненні значень омонімів.

Наприклад, слово "行" (xíng) може означати як "йти", так і "підходити" або "бути прийнятним", але правильне значення залежить від контексту:

你行吗? (Nǐ xíng ma?) – Ти зможеш/ти здатен? (питання про здатність виконати дію).

你去行吗? (Nǐ qù xíng ma?) – Ти зможеш піти? (питання про те, чи можливо щось зробити).

Прагматичний підхід досліджує, як мовці використовують контекст для правильного розуміння омонімів у мовленні.

Однією з ключових ідей прагматики є те, що значення слова залежить не тільки від його семантики, але і від комунікативної інтенції мовця – того, що мовець намагається передати. Омоніми можуть набувати різних значень залежно від того, яке повідомлення хоче донести мовець.

Наприклад, у фразі "你能打吗?" (Nǐ néng dǎ ma?): "打" (dǎ) може означати "бити", "грати", або "телефонувати". Мовець може мати на увазі "грати в гру" або "подзвонити

комусь", і саме комунікативна інтенція визначить, яке значення буде зрозуміле співрозмовнику.

Прагматичний підхід вивчає, як мовці використовують омоніми для досягнення своїх комунікативних цілей і як слухачі інтерпретують їх з урахуванням контексту і наміру мовця.

У реальному мовленні носії китайської мови часто використовують різні прагматичні стратегії для уникнення двозначності, яка може виникнути через омонімію. До таких стратегій належать:

1. Використання додаткових слів або уточнень. Щоб уникнути плутанини, мовці можуть додавати уточнюючі слова або фрази. Наприклад, для уникнення плутанини між "打" (бити) і "打电话" (телефонувати), мовець може додати слово "电话" (телефон).
2. Контекстуальні підказки. Мовці спираються на загальний контекст бесіди для уточнення значення омоніма. Наприклад, якщо розмова стосується фінансових питань, слово "行" (xíng) найімовірніше означатиме "підходити" або "бути можливим", а не "йти".
3. Зміна тембру або інтонації. У деяких випадках мовці можуть використовувати інтонацію або акцент на певних словах, щоб допомогти слухачам правильно зрозуміти омонім.

Прагматичний підхід досліджує, як мовці використовують ці стратегії для запобігання можливій двозначності у розмовах.

Китайська культура багата на приклади використання омонімів у художніх текстах, рекламі, гуморі та повсякденному спілкуванні. Омоніми часто використовуються для створення каламбурів, метафор або багатозначних виразів, що мають символічне або соціальне значення.

Наприклад, слово "福" (fú), яке означає "щастя" або "благословення", часто асоціюється з омонімом "蝠" (fú), що означає "кажан". У традиційній китайській культурі кажан вважається символом удачі, тому в багатьох випадках візуальні або

словесні омоніми використовуються в китайських новорічних прикрасах для вираження побажання щастя і удачі.

Прагматичний підхід вивчає, як омоніми використовуються в різних культурних контекстах для створення особливих значень, і як мовці інтерпретують їх, враховуючи соціальні та культурні фактори.

Омоніми часто є ключовими елементами в китайських каламбурах і гри слів, особливо в гуморі та рекламі. У цих випадках омоніми використовуються для створення двозначності, що дозволяє створити жарт або передати приховане значення.

Наприклад: У китайській мові фраза "卖萌" (mài méng) означає "здаватись милим", але перший склад "卖" (mài) також може означати "продавати". У контексті реклами, це створює цікавий каламбур, коли можна говорити про продаж товарів, граючи на омонімічному значенні.

Прагматичний підхід досліджує, як носії мови свідомо використовують омоніми для створення гри слів, а також як такі омоніми сприймаються і розуміються слухачами. Прагматичний підхід також враховує соціальні і культурні аспекти, які можуть впливати на те, як омоніми розуміються в різних ситуаціях.

Наприклад, соціальний статус, культурне підґрунтя та рівень освіти можуть впливати на те, як люди інтерпретують омоніми або чи зрозуміють вони гру слів.

Наприклад, слово "光棍" (guānggùn) означає "холостяк", але в певних соціальних контекстах воно також використовується для позначення Дня холостяків (11 листопада). Це свято набуло популярності через гру слів і символізм числа "1", яке нагадує самотню людину. Люди з різним культурним досвідом можуть інтерпретувати це слово по-різному. Прагматичний підхід досліджує, як соціальний та культурний контекст впливає на сприйняття омонімів.

Прагматичний підхід також вивчає питання перекладу омонімів, оскільки переклад з однієї мови на іншу може створювати проблеми, пов'язані з різницею у значеннях та культурних реаліях. У китайській мові багато омонімів не мають точних еквівалентів у інших мовах, що ускладнює процес перекладу.

Психолінгвістичний підхід до вивчення омонімії в китайській мові фокусується на дослідженні того, як мовці сприймають, обробляють і розуміють омоніми на рівні мовленнєвої і когнітивної діяльності. Цей підхід досліджує, як люди розпізнають омоніми в мовленні, як вони активують і обирають правильне значення з кількох можливих варіантів, і як контекст та інші фактори допомагають у цьому процесі.

Психолінгвістичний підхід розглядає як ментальні механізми, так і мовленнєві стратегії, що використовуються для обробки омонімів в реальному часі. Психолінгвістичний підхід також включає дослідження ролі пам'яті у розпізнаванні омонімів. Мозок зберігає лексичну інформацію про омоніми в довготривалій пам'яті, і коли людина чує або бачить омонім, відповідна інформація викликається з пам'яті для обробки. Цей процес є особливо важливим для швидкої і точної ідентифікації омонімів у мовленні.

Наприклад, якщо людина часто чує слово "銀行" (yínháng – банк), її мозок створює сильну асоціацію між цим словом і концептом фінансової установи, що допомагає швидко розпізнавати його значення в майбутньому.

Корпусний підхід до вивчення омонімії в китайській мові базується на використанні великих баз даних текстів (корпусів) для дослідження реального вживання омонімів у різних контекстах. Цей підхід дозволяє аналізувати частотність, розподіл і функції омонімів у письмовій та усній мові, використовуючи великі обсяги текстових даних, які відображають природне мовлення. За допомогою корпусів лінгвісти можуть дослідити, як омоніми використовуються в різних жанрах, стилях та соціальних умовах, і як мовці та слухачі розрізняють їхні значення.

Корпус – це велика електронна колекція текстів (писемних або усних), яка може містити мільйони або навіть мільярди слів. У корпус можуть входити тексти з різних джерел, таких як книги, журнали, новини, наукові статті, форуми, соціальні медіа або записи усного мовлення.

Корпусний підхід дозволяє дослідникам аналізувати:

1. Частотність вживання омонімів. Як часто певний омонім використовується в різних контекстах.

2. Типові контексти вживання. В яких конструкціях та словосполученнях найчастіше зустрічається омонім.
3. Колокації. Слова, які найчастіше зустрічаються поруч з омонімом і допомагають уточнити його значення.
4. Жанрові та стилістичні особливості. Як омоніми використовуються в різних жанрах, таких як наукові тексти, розмовна мова, художня література або реклама.

Один із ключових аспектів корпусного підходу – це аналіз частотності вживання омонімів у різних типах текстів. Використання корпусу дозволяє визначити, як часто певний омонім зустрічається в мові загалом і як часто він використовується з тим чи іншим значенням. Це допомагає зрозуміти, які значення омоніма є найпоширенішими і домінуючими.

Наприклад, для омоніма "行" (xíng) корпус може показати, що в більшості випадків це слово використовується зі значенням "можливий" або "бути прийнятним" у контексті розмовного мовлення, тоді як його значення "йти" зустрічається рідше.

Таким чином, дослідники можуть зробити висновок, що деякі значення омоніма є більш продуктивними і активно вживаються в певних жанрах або стилях мови. Наприклад, для омоніма "打" (dǎ) можна проаналізувати, які слова найчастіше зустрічаються з ним:

"打电话" (dǎ diànhuà) – телефонувати.

"打球" (dǎ qiú) – грати в м'яч.

"打人" (dǎ rén) – бити людину.

Аналіз колокацій допомагає зрозуміти, які значення омоніма є типовими для певних контекстів і як оточуючі слова допомагають розрізнити значення омонімічних слів.

Корпусний підхід також дозволяє дослідникам аналізувати типові контексти вживання омонімів. Для цього можна дослідити текстові фрагменти, у яких омонім зустрічається, щоб визначити, у яких мовленнєвих ситуаціях і з якими словами він найчастіше вживається.

Наприклад, омонім "银行" (yínháng) – банк. Корпус може показати, що це слово найчастіше зустрічається у контексті фінансових операцій, таких як "відкрити рахунок", "зняти гроші", "депозит". Це допомагає зрозуміти, що слово вживане переважно у фінансовому контексті, і тому, коли воно зустрічається в іншому середовищі, значення може бути нетиповим.

Корпусний підхід також дозволяє аналізувати омоніми в різних жанрах та стилях мови. Дослідники можуть порівнювати, як омоніми використовуються у наукових текстах, журналістиці, художній літературі або розмовній мові. Це дає змогу виявити, чи є різниця у вживанні омонімів у формальному та неформальному мовленні, а також як контекст впливає на вибір значення омоніма в різних стилях.

Наприклад, омонім "重" (zhòng) може означати "важкий" або "повторювати". Корпусний аналіз може показати, що в наукових текстах слово найчастіше вживається зі значенням "повторювати", тоді як у розмовному мовленні воно частіше означає "важкий".

Корпусний підхід також дозволяє аналізувати регіональні особливості вживання омонімів у китайській мові. Оскільки в Китаї існує багато діалектів і регіональних варіантів мови, значення омонімів можуть змінюватися залежно від регіону. Використовуючи корпуси, що містять тексти з різних регіонів, можна досліджувати, як омоніми вживаються в різних діалектах і регіональних варіантах китайської мови.

Наприклад, у мандаринському діалекті слово "干" (gàn) означає "робити", тоді як у кантонському воно може мати інше значення, таке як "сухий". Корпусний аналіз дозволяє виявити ці регіональні варіації і допомогти дослідникам зрозуміти, як омоніми функціонують у різних частинах Китаю.

Використовуючи корпусний підхід, можна застосовувати різні статистичні методи для аналізу даних, такі як токенізація, аналіз частот та коефіцієнти сполучуваності слів. Це допомагає точно визначити ймовірність вживання певного значення омоніма залежно від контексту.

Наприклад, у випадку омоніма "期" (qī) можна визначити, що слово частіше вживається зі значенням "період" у фінансових текстах, тоді як у медичних текстах воно частіше означає "термін лікування". Такі статистичні дані дають можливість визначити ймовірність вибору значення омоніма в різних галузях або жанрах.

Діахронічний підхід до вивчення омонімії в китайській мові досліджує зміни в значеннях і вживанні омонімів протягом часу. Цей підхід фокусується на історичному розвитку мовних одиниць і аналізує, як значення омонімів змінюються або стабілізуються в процесі еволюції мови.

Діахронічний підхід досліджує мовні явища в їхньому розвитку через час. Це протилежно синхронічному підходу, який аналізує мовні феномени в певний момент часу. Діахронічний підхід включає в себе аналіз історичних текстів, етимології слів, та історії мовленнєвих змін для розуміння того, як і чому зміни в значеннях і використанні омонімів відбуваються.

Одним із основних аспектів діахронічного підходу є етимологічний аналіз. Це вивчення походження слів та їхніх змін у значеннях протягом часу. Для омонімів важливо дослідити, як і чому слово стало мати кілька значень і як це вплинуло на його використання.

Наприклад, слово "好" (hǎo) в китайській мові спочатку означало "добре" або "хороше", але з часом отримало різні додаткові значення, такі як "гідний" або "правильний". Дослідження етимології допомагає зрозуміти, як ці зміни сталися і які культурні або соціальні фактори їх сприяли. Наприклад, слово "电脑" (diànnǎo) спочатку не існувало в китайській мові, але з появою комп'ютерів його значення стало широко відомим і використовуваним. Аналіз зміни значень може включати вивчення того, як нові значення формуються і закріплюються, а також як старі значення можуть зникати або перероджуватися.

Для діахронічного підходу важливо використовувати історичні тексти. Ці тексти можуть включати літературні твори, документи, записи розмов і будь-які інші писемні джерела, які дозволяють відстежити вживання омонімів у різні історичні періоди.

Наприклад, вивчення стародавніх китайських текстів, може дати уявлення про те, як змінювалися значення певних омонімів з часом. Вивчення мовних змін, таких як фонетичні, граматичні або лексичні зміни, також є частиною діахронічного підходу. Ці зміни можуть впливати на омонімію, наприклад, зміна в звуках або структурах слів може привести до утворення нових омонімів або зміни значень існуючих.

Наприклад, в історичному розвитку китайської мови було кілька фонетичних змін, таких як зміни в тональних системах, що вплинули на те, як омоніми звучать і розуміються.

Діахронічний підхід також аналізує культурні та соціальні контексти, які можуть впливати на зміни в значеннях омонімів. Мовні зміни часто відображають культурні трансформації, соціальні події або зміни в повсякденному житті.

Наприклад, слово "革命" (gémìng) спочатку означало "революція" в загальному сенсі, але з часом його значення стало більш специфічним і пов'язано з конкретними історичними подіями, такими як Культурна революція в Китаї.

Діахронічний аналіз може включати різні типи досліджень, такі як:

1. Компіляція історичних словників. Створення словників, які фіксують історичні значення слів та їхні зміни.
2. Порівняння стародавніх і сучасних текстів. Дослідження відмінностей у використанні омонімів у різні епохи.
3. Аналіз мовних тенденцій. Вивчення, як певні мовні тенденції вплинули на омонімію.

Наприклад, дослідження стародавніх текстів може показати, як слово "书" (shū) спочатку означало "книга", а з часом почало використовуватися в значенні "документ" або "запис".

Діахронічний підхід важливий для розуміння того, як омонімія в китайській мові розвивалася протягом століть. Він допомагає дослідникам зрозуміти, як історичні, соціальні та культурні зміни вплинули на використання і значення омонімів, а також як ці зміни відображаються в мові. Аналіз діахронічних змін у омонімії може також сприяти кращому розумінню сучасної мови та допомогти в навчанні мови, лексикографії та перекладі.

Таким чином, сучасні підходи до вивчення омонімії в китайській мові охоплюють широкий спектр лінгвістичних і когнітивних аспектів, що допомагає краще зрозуміти особливості цієї мови та комунікації в ній.

2.2. Комплексна методика аналізу застосування омонімів у сучасних художніх текстах

Комплексна методика аналізу застосування омонімів у сучасних художніх китайських текстах включає декілька етапів, кожен з яких спрямований на глибоке розуміння їхньої функції та впливу на текст.

Перший етап – семантичний аналіз, що передбачає дослідження значень омонімів та їхніх варіацій у різних контекстах. Китайська мова, завдяки ієрогліфічному письму, характеризується великою кількістю омонімів, де одне і те ж написання або звучання може мати різні значення. Цей аспект є особливо важливим у художніх текстах, де багатозначність слів допомагає створювати символічні або метафоричні образи. Під час семантичного аналізу дослідник має ідентифікувати всі можливі значення омонімів та їх роль у загальній структурі твору.

Другий етап – контекстуальний аналіз, який дозволяє зрозуміти, як саме омоніми функціонують у конкретному текстовому середовищі. Омоніми часто набувають чіткого значення лише у контексті, і саме цей аналіз дозволяє виявити, як автор використовує контекст для уникнення двозначності або, навпаки, для її створення. Наприклад, віршовані тексти можуть використовувати омоніми для створення гри слів, яка є зрозумілою лише в контексті певної культурної або літературної традиції.

Третій етап – стилістичний аналіз, де досліджується, яку саме стилістичну функцію виконують омоніми. У художній літературі вони можуть служити засобом для створення складних образів, що передають не тільки буквальність, але й глибші метафоричні та символічні значення. Омоніми можуть підкреслювати драматичні моменти, сприяти створенню іронії або використовуватися для алегоричних описів. Залежно від інтерпретації омонімів, читач може по-різному сприймати певні елементи тексту, що впливає на загальне розуміння твору.

Четвертий етап – фонетичний аналіз, який є особливо важливим у випадках, коли йдеться про усне виконання тексту або його адаптацію для радіо чи театру. Звукова природа китайської мови і її тональна система грають ключову роль у сприйнятті омонімів, оскільки зміна тону або вимови може повністю змінити їхнє значення. Фонетичний аналіз дозволяє виявити, як автори використовують звучання омонімів для створення додаткових сенсових шарів або підкреслення певних тем.

Останній етап – прагматичний аналіз, що передбачає вивчення того, як омоніми впливають на читача та його сприйняття тексту. Омоніми можуть бути використані для виклику певних емоційних реакцій або створення когнітивної напруги у читача, коли він стикається з багатозначними словами.

Це дослідження важливе для розуміння того, як автори впливають на сприйняття своїх творів через омоніми та як ці омоніми можуть змінювати загальну атмосферу.

Таким чином, комплексна методика аналізу омонімів у сучасних китайських художніх текстах охоплює багатовимірний підхід до вивчення цього явища, враховуючи семантичний, контекстуальний, стилістичний, фонетичний та прагматичний аспекти. Такий аналіз дозволяє глибше зрозуміти складність і багатозначність сучасних китайських художніх творів, а також виявити специфіку використання омонімів як важливого засобу мовної гри та створення літературної багатозначності.

Висновки до розділу 2

У розділі детально розглянуто кілька підходів до вивчення омонімії в китайській мові, які дозволяють краще зрозуміти її специфіку та різні аспекти функціонування в мовній системі.

Фонологічний підхід підкреслює важливість тональної системи китайської мови для розрізнення омонімів, особливо в усному мовленні. Через обмежений набір фонем та використання тонів китайська мова може уникати непорозумінь, передаючи різні значення за рахунок тональних відмінностей.

Графічний підхід показує, що ієрогліфічна система є ключовим механізмом для уникнення плутанини у письмовій мові. Кожне слово має унікальне графічне

зображення, що дозволяє чітко розрізняти омоніми й сприяє точному сприйняттю їхніх значень.

Семантичний підхід акцентує увагу на ролі контексту в розпізнаванні омонімів. Китайська мова передбачає можливість вибору коректного значення омоніма на основі семантичного поля й ситуаційних особливостей, що дозволяє уникнути непорозумінь під час комунікації.

Когнітивний підхід описує, як мовці обробляють омоніми на рівні ментальних процесів. Мозок активує кілька можливих значень одночасно, а на основі контексту швидко обирає відповідне значення, що забезпечує ефективну обробку мовленнєвої інформації.

Прагматичний підхід підкреслює значення реальних комунікативних ситуацій, де значення омоніма визначається не лише за контекстом, але і за наміром мовця та культурними особливостями, що сприяє точнішому розумінню в процесі спілкування.

Психолінгвістичний підхід виявляє, що мовці використовують лексичне розпізнавання та механізм множинної активації, щоб обробляти омоніми в реальному часі. Контекст і попередній досвід є ключовими факторами для правильного тлумачення значень. Процес селекції правильного значення активно підтримується пам'яттю та увагою, що дозволяє мовцю швидко реагувати на омоніми в розмові.

Корпусний підхід надає можливість аналізу реального використання омонімів у різних текстових контекстах. Аналіз частотності, типових контекстів і колокацій дозволяє визначити, як часто та з якими значеннями омоніми використовуються в певних жанрах або стилях, що сприяє розумінню стилістичних та жанрових особливостей.

Діахронічний підхід вивчає історичні зміни у значеннях омонімів. Це дозволяє відстежити, як соціокультурні фактори та історичні події впливають на розвиток мовної системи, а також зрозуміти, як сучасні значення співіснують з давніми. Аналіз діахронічних змін надає цінну інформацію для вдосконалення навчання, лексикографії та перекладу.

Комплексна методика аналізу омонімів у художніх текстах підтверджує значення багатовимірного підходу до вивчення цього явища. Аналіз семантики,

контексту, стилістики та прагматики дозволяє розкрити, як омоніми додають символічні та метафоричні ефекти до літератури, сприяючи багатозначності та глибині інтерпретації текстів.

У результаті комплексного аналізу, що поєднує різні підходи, можна зробити висновок, що омонімія в китайській мові відіграє важливу роль у комунікації, обробці інформації, а також у літературі. Це явище впливає на всі аспекти мовної діяльності – від обробки мовлення на когнітивному рівні до використання омонімів як стилістичного засобу в художніх текстах. Такий багатогранний підхід до вивчення омонімії розширює наше розуміння мови й підсилює можливості для дослідження мовної комунікації.

РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНІЦ – СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ: СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ “ПРОБЛЕМА ТРЬОХ ТІЛ” ЛЮ ЦИСІНЯ)

3.1. Функціонування омонімів в сучасній китайській мові

Функціонування омонімів у сучасній китайській мові є цікавим і складним явищем, яке значною мірою впливає на розуміння та використання мови. У китайській мові ця проблема особливо актуальна через велику кількість слів з однаковим фонетичним виглядом (тональність часто залишається єдиним способом розрізнення), а також через систему ієрогліфів, де один і той самий ієрогліф може мати кілька різних значень.

Наприклад, ієрогліф "行" може означати як "йти", так і "ряд" або "фірма", залежно від вимови та контексту використання. Часто омоніми виникають у мові через фонетичні схожості між різними словами, які вимовляються однаково або дуже схоже, але мають зовсім інше значення. Такі слова часто створюють труднощі для мовців та тих, хто вивчає китайську мову, особливо в письмовому або усному спілкуванні, де відсутність контексту може ускладнити правильне розуміння (Омоніми та тлумачення, 2010, с 7.).

Омоніми в китайській мові також мають культурне значення. Наприклад, у китайській традиції вважається, що певні омоніми приносять удачу чи нещастя, залежно від їх значення. Наприклад, число "чотири" (四, sì) звучить так само, як слово "смерть" (死, sǐ), через що це число часто уникають у різних сферах життя, наприклад, у номерах будинків або поверхів.

Для уникнення плутанини у щоденному спілкуванні, мовці китайської мови використовують кілька стратегій, що допомагають розрізнити омоніми та уникати непорозумінь. Перш за все, вирішальну роль відіграє контекст, адже значення омоніма зазвичай стає зрозумілим з того, про що йдеться у реченні чи розмові. Контекст дозволяє зрозуміти, який саме зміст має слово в конкретній ситуації, оскільки ті ж самі звуки або ієрогліфи можуть вказувати на різні речі в різних випадках.

Іншою важливою характеристикою є тональність, яка відіграє ключову роль у китайській мові. Кожен склад має кілька тонів, і зміна тону змінює значення слова. Наприклад, слово "mā" з першим тоном означає "мати" (妈), тоді як "mǎ" з третім тоном означає "кінь" (马). Хоча ці слова мають однакову фонетичну основу, відмінність у тоні повністю змінює їхнє значення. Важливість тонів робить китайську мову унікальною та водночас створює певні складнощі для її вивчення.

Знання культури та традицій також допомагає у розрізненні омонімів. Деякі омоніми можуть мати спеціальні культурні значення, які не є очевидними для іноземців або новачків у вивченні мови. Наприклад, через негативні асоціації з числом "чотири", що звучить як слово "смерть", у багатьох будинках в Китаї не знайти четвертого поверху або кімнати з номером 4. У контексті святкувань чи особливих подій, вибір слів із позитивними омонімічними асоціаціями також має важливе значення.

З розвитком китайської мови та зростанням її впливу на міжнародній арені, омоніми стають частиною викликів глобальної комунікації. Нові технології, зокрема комп'ютерні системи, штучний інтелект та автоматичний переклад, стикаються з труднощами в інтерпретації омонімів, адже для правильного перекладу чи інтерпретації необхідно враховувати тон, контекст та можливі культурні конотації.

Наприклад, у соціальних мережах або месенджерах, де комунікація відбувається швидко і часто неформально, можуть виникати труднощі через омоніми, особливо якщо співрозмовники не поділяють однакові культурні знання або інтуїцію щодо контексту.

Проте, у цих нових умовах омоніми також відкривають нові можливості для творчого вираження та гри зі значеннями, особливо в інтернет-середовищі. Наприклад, у китайському інтернеті часто використовуються слова-омоніми для створення гумористичних картинок або кодованих повідомлень, які можуть бути зрозумілими лише для певного кола людей. Це робить омоніми не тільки викликом, але й важливою складовою китайської мовної культури, що зберігає свою актуальність та адаптується до сучасних змін.

Таким чином, функціонування омонімів у сучасній китайській мові є багатограним процесом, що поєднує лінгвістичні, культурні та соціальні аспекти. З одного боку, вони можуть ускладнювати комунікацію, а з іншого — збагачують мову, роблячи її гнучкішою та здатною до гри зі змістами, що сприяє її розвитку в умовах глобалізації.

3.2. Омонім як засіб творення експресивного та комічного ефекту в сучасних китайських романах

Омонім як мовний засіб активно використовується в сучасних китайських романах для створення експресивного та комічного ефекту. У китайській мові, завдяки великій кількості односкладових слів та обмеженій кількості звуків, що використовуються для позначення різних понять, омоніми набули значної популярності як літературний прийом. Особливістю омонімів у китайській мові є те, що багато слів мають однакове звучання, але різне значення і написання. Це дозволяє авторам використовувати гру слів для досягнення багатозначності та ефекту несподіваності, що часто призводить до комічних ситуацій або створює додатковий сенс у тексті (Омоніми, 2008, с 8.).

Омонімічна гра словами може мати різні функції в літературі. Вона може створювати динаміку між персонажами, коли той чи інший герой неправильно інтерпретує сказане, що призводить до смішних або непередбачуваних ситуацій. Це

також може бути засобом створення інтелектуального гумору, коли читач, завдяки своїм знанням і розумінню мови, вловлює подвійне значення висловлювань. Крім того, омоніми допомагають створювати багаторівневу семантику, коли слово або фраза має декілька значень залежно від контексту.

Яскравим прикладом використання омонімів у сучасній китайській літературі є твір Лю Цісіня "Проблема трьох тіл" (або "Три тіла"). Хоча цей роман належить до наукової фантастики і більше відомий своїми складними науковими концепціями та філософськими роздумами, у ньому також можна знайти приклади використання омонімів для створення експресивних ефектів. У романі використовуються слова, що мають омонімічну природу, для підсилення образів або для створення мовної гри між персонажами.

Наприклад, китайські назви багатьох наукових термінів або технологій у творі мають кілька значень, що дозволяє авторам грати зі значеннями слів і створювати враження глибокого, багатозначного змісту.

Крім того, Лю Цісінь використовує омоніми для підкреслення соціальних і культурних аспектів китайського суспільства. У романі можна знайти приклади того, як один і той самий вислів або слово може сприйматися по-різному залежно від культурного контексту чи соціального становища персонажів, що також додає комічності або експресивності у спілкування. Омоніми дозволяють автору ефективно передавати думки і почуття героїв, надаючи тексту багатозначність і глибину, що робить його цікавішим для читачів.

Таким чином, омоніми як засіб творення експресивного та комічного ефекту відіграють важливу роль у сучасних китайських романах, включно з творами наукової фантастики, такими як "Проблема трьох тіл" Лю Цісіня. Завдяки омонімам автори можуть передавати складні поняття та емоції на кількох рівнях одночасно, залучаючи читача до глибшого аналізу тексту і змушуючи його замислюватися про приховані сенси. Це особливо важливо для науково-фантастичних творів, які часто поєднують технологічні та філософські концепції, вимагаючи від читача певного рівня інтелектуальної залученості. Омонімічна гра словами дозволяє письменникам

створювати динамічні взаємодії між персонажами та ситуаціями, де неоднозначність слів стає джерелом не лише комізму, але й напруги чи конфлікту.

У "Проблемі трьох тіл" Лю Цисінь використовує омоніми для посилення науково-фантастичних елементів, особливо у випадках, коли мова йде про інопланетні цивілізації або наукові концепції, які для читача можуть здаватися незрозумілими. Використання омонімів у таких ситуаціях додає тексту багатозначності, підкреслюючи, як легко може змінюватися значення слів залежно від контексту. У цьому сенсі, омоніми виступають як засіб комунікації не лише між персонажами, але й між автором і читачем. Вони створюють поле для інтерпретації та додають твору елемент гри, який є характерним для літератури наукової фантастики.

Багатшаровість тексту завдяки омонімам також допомагає авторам відобразити складність суспільних і філософських питань, які піднімаються у творі. У випадку з "Проблемою трьох тіл", питання взаємодії між людьми та інопланетною цивілізацією, філософія життя і смерті, питання відповідальності людства за своє майбутнє – усе це може отримати нове звучання завдяки багатозначним словам і поняттям, які містять у собі омоніми. Читач змушений занурюватися у багатогранні сенси, які часом можуть бути приховані за простими словами (До початків лексикоформування омонімів в європейській традиції, 2011, с 9.).

Також варто відзначити, що комічний ефект від використання омонімів у романі не є самоціллю, а радше інструментом для підсилення загальної атмосфери твору. Комізм виникає в контексті непорозумінь або зіткнення різних культур і мов, що стає ключовим елементом роману. У цьому сенсі, омоніми є відображенням соціальних реалій китайського суспільства, де мова є не лише засобом комунікації, але й дзеркалом культурних цінностей і традицій. Лю Цисінь у "Проблемі трьох тіл" ефективно використовує омоніми для того, щоб підкреслити культурні бар'єри, з якими стикаються його герої, а також створює комічні ситуації, які підкреслюють їхню людяність навіть у найскладніших науково-фантастичних обставинах.

У філософському контексті, трисистемність може символізувати складність взаємодій між різними силами чи елементами у Всесвіті. Використання омоніма "体" у такому значенні дозволяє розглядати "три тіла" як три основні сили чи принципи,

що постійно перебувають у русі, намагаючись знайти гармонію. Це може бути метафорою для багатьох філософських концепцій, таких як боротьба між порядком і хаосом, рівновагою і нестабільністю, що постійно розглядаються в різних культурах і філософських традиціях.

Таким чином, використання омоніма "体" (tǐ) у фразі "三体世界的稳定" ("Stability of the Trisolar World") в романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня є яскравим прикладом того, як мовні особливості можуть використовуватися для створення багатозначних і багатозначних текстів. Цей омонім додає не тільки лексичну, але й концептуальну складність, дозволяючи читачеві розглядати трисистемний світ одночасно як фізичну, соціальну і метафізичну систему, що розширює межі інтерпретації та розуміння роману.

"危机也是机会" ("Crisis is also an opportunity"). Омонім "危机" (wēijī): складається з двох частин "危" (wēi, небезпека) і "机" (jī, можливість). У китайській мові це слово означає "криза", але його складові також можуть означати "небезпека" і "можливість". Це підкреслює концептуальний контраст між загрозою і можливістю в критичних ситуаціях, що підходить для дослідження омонімів як явища, що містить у собі різні смисли. Це показує здатність китайської мови передавати складні концепти через прості мовні одиниці, які, в залежності від контексту, можуть означати різні речі.

Використання омоніма "危机" у тексті підкреслює ідею контрасту та подвійного значення. "危" символізує небезпеку, загрозу або ризик, які виникають під час кризових ситуацій. Водночас "机" представляє можливість або шанс, які можуть виникнути внаслідок цих криз. Цей омонім виражає китайську філософську ідею, що кожна криза несе в собі потенціал для нових можливостей, що відповідає даоському і конфуціанському підходам до сприйняття життя, де кожна подія або ситуація має кілька граней і може бути трактована по-різному залежно від обставин.

Використання слова "危机" також має важливий психологічний аспект. Воно відображає здатність китайської культури знаходити позитивні сторони навіть у найскладніших ситуаціях. У романі "Проблема трьох тіл", де людство стикається з потенційною загрозою з боку інопланетної цивілізації, "危机" може символізувати той

факт, що криза, незважаючи на свої негативні аспекти, може стати каталізатором для змін, інновацій і розвитку. Це підкреслює ідею про те, що криза — це не тільки час випробувань, але й можливість для нових починань і зростання.

У сучасному мовознавстві дослідження омонімії часто стосується того, як слова з однаковою формою можуть мати різні значення, що залежать від контексту. У випадку "危机," це слово має сильний стилістичний ефект завдяки своїй здатності нести два різні значення, що контрастують між собою, створюючи таким чином напругу та інтригу в тексті. Це дозволяє автору ефективно передавати складні ідеї та емоції, використовуючи мінімальні мовні засоби. У китайській філософії часто використовується принцип єдності протилежностей, де кожна ситуація, незалежно від її негативних аспектів, може мати позитивний бік. Використання слова "危机" у цьому сенсі підкреслює цю філософську концепцію, роблячи його більш ніж просто мовним явищем, а важливим елементом філософської думки. У контексті роману "Проблема трьох тіл" ця концепція стає особливо актуальною, оскільки людство має знайти шляхи для подолання кризи, що поставила під загрозу його існування, і в той же час використовувати цю кризу як можливість для переосмислення свого підходу до космосу і взаємовідносин з іншими цивілізаціями.

Таким чином, омонім "危机" (wéijī) є потужним інструментом для вираження складних ідей і концепцій у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цзіня. Він дозволяє розглядати кризу не лише як період небезпеки, але й як можливість для зростання і змін, що відкриває нові перспективи для аналізу омонімії в китайській мові. Це слово, завдяки своїй багатозначності та здатності передавати одночасно як позитивні, так і негативні аспекти, слугує ідеальним прикладом для вивчення явища омонімії та його ролі в літературі, культурі та філософії (Омоніми і тлумачення у зведеному словопоказчику, 2011, с 17.).

"面壁者的任务" ("The Mission of the Wallfacer"). Омонім "面壁" (miànbì): буквально означає "стояти обличчям до стіни", але може трактуватися як метафора для когось, хто приховує свої справжні наміри або планує щось у таємниці. У романі це означає стратегічний підхід до мислення та планування в умовах космічної загрози.

Омонім "面壁" (miàn bì) набуває особливого значення, оскільки він може мати як буквальне, так і метафоричне трактування. Цей омонім є чудовим прикладом того, як китайська мова використовує слова з кількома значеннями для створення глибоких та багатовимірних ідей, що ідеально підходить для дослідження функціонально-стилістичних аспектів омонімії.

У своєму буквальному значенні "面壁" означає "стояти обличчям до стіни". Цей вираз походить із традиційної китайської культури і часто асоціюється з практикою медитації або покаяння, коли людина стоїть обличчям до стіни, розмірковуючи про свої дії або намагаючись досягти глибшого розуміння себе і світу. У такому контексті "面壁" несе значення ізоляції, самозаглиблення і концентрації на внутрішньому світі.

У романі "Проблема трьох тіл" слово "面壁" має метафоричне значення, яке стосується стратегічного мислення і приховання своїх справжніх намірів або планів. "Wallfacers" — це група осіб, які були обрані для розробки стратегій захисту людства від загрози інопланетного вторгнення, і вони повинні працювати у глибокій секретності, приховуючи свої реальні плани навіть від інших людей. У цьому сенсі "面壁" стає метафорою для інтелектуальної ізоляції та секретності, необхідної для успішного планування в умовах невизначеності та загрози.

Використання омоніма "面壁" у романі підкреслює важливість багатозначності і глибини смислів, які можуть бути вкладені в одне слово. Це дозволяє автору одночасно працювати на кількох рівнях: буквальному, де "Wallfacers" ізолюються від решти суспільства, і метафоричному, де ізоляція і "обличчям до стіни" означають стратегічне приховування планів і намірів. Цей прийом створює напругу і глибину сюжету, надаючи читачеві можливість досліджувати різні аспекти значення через один і той же термін.

У китайській культурі, "面壁" має глибокий філософський і символічний зміст. Це не просто стояння обличчям до стіни, а важливий процес самопізнання і пошуку істини. Використання цього терміна в контексті роману "Проблема трьох тіл" підкреслює культурні корені концепту, але також переносить його значення в новий контекст — міжпланетну кризу і необхідність знайти нові способи мислення і

планування в умовах невідомого і загрози. Така зміна контексту надає новий вимір старим культурним і філософським концептам.

Лю Цзінь використовує омонімію як інструмент для створення мовної гри, яка дозволяє йому вводити багатозначні ідеї і поняття, не змінюючи при цьому зовнішню форму слова. "面壁" стає засобом створення додаткових смислових шарів, які можуть бути різним чином інтерпретовані читачем залежно від контексту і культурних асоціацій. Це підкреслює гнучкість і багатогранність китайської мови, а також її здатність до ефективної передачі складних і багатовимірних ідей.

Аналіз омоніма "面壁" і його використання в романі "Проблема трьох тіл" демонструє важливість дослідження омонімів у сучасному мовознавстві, особливо в контексті літературного тексту. Омоніми не тільки додають багатозначності і глибини мові, але й відкривають можливості для нового типу комунікації, де значення передаються через підтексти, культурні відсилки і контекстуальні натяки. Це робить омоніми потужним інструментом для літературного аналізу і дослідження культурного значення.

Таким чином, омонім "面壁" (miànbì) у фразі "面壁者的任务" ("The Mission of the Wallfacers") слугує потужним засобом для створення багатозначного тексту, який відображає глибину китайської мови і культури. Використання омоніма з кількома можливими інтерпретаціями дозволяє автору розширити межі тексту, надаючи йому багат шаровість і глибину. Це робить текст роману "Проблема трьох тіл" не тільки науково-фантастичним, але й філософським дослідженням людської природи, культури і здатності до стратегічного мислення в умовах загрози.

"黑暗森林法则" ("Dark Forest Theory"). Омонім "黑暗" (hēi'àn): може означати як "темний", так і "таємничий". Ця теорія в романі описує модель поведінки міжгалактичних цивілізацій, яка базується на припущенні, що всі цивілізації повинні бути вороже налаштовані, щоб вижити. Слово "暗" (àn) в цьому контексті передає як буквально "темряву", так і метафоричне значення прихованої загрози або невидимого ворога.

Вибір омонімів "黑暗" (hēi'àn) та "暗" (àn) у цьому виразі надає особливого значення, що підкреслює багатозначність і глибину смислів, які можуть бути вкладені в ці слова. Цей приклад також ілюструє функціонально-стилістичні аспекти омонімії в китайській мові, демонструючи, як багатозначні слова можуть створювати багатовимірні концепти.

У своєму буквальному значенні "黑暗" означає "темрява" або "темний". У китайській мові це слово часто асоціюється з відсутністю світла, фізичною темрявою, яка створює відчуття невідомості, небезпеки і страху. У такому контексті слово "黑暗" використовується для позначення космосу, де відсутність світла означає невідомість і приховані загрози. У романі це поняття використовується для опису всесвіту як "темного лісу", де кожна цивілізація ховається в темряві, побоюючись бути виявленою іншими.

Однак "黑暗" також має метафоричне значення, яке означає щось таємниче, приховане або недоступне для розуміння. У цьому сенсі слово передає ідею невідомої загрози, яка може бути як видимою, так і невидимою. У теорії "Dark Forest" ця невидима загроза стає основою для стратегічної поведінки міжгалактичних цивілізацій. Кожна цивілізація бачить інших як потенційних ворогів, тому повинна залишатися прихованою або атакувати першою, щоб уникнути знищення.

Важливою частиною виразу є також слово "暗" (àn), яке може означати не тільки "темрява", але й "приховане" або "таємне". У поєднанні з "黑" (hēi) це слово створює поняття "темряви" як чогось більше, ніж просто відсутності світла – воно передає ідею прихованої загрози або недоступної для сприйняття небезпеки. Це дозволяє створювати глибші рівні смислу, оскільки читач може інтерпретувати це слово як на фізичному, так і на метафоричному рівні.

Використання омонімів "黑暗" і "暗" у фразі "黑暗森林法则" показує, як багатозначні слова можуть бути ефективно використані для створення багатовимірних смислів. Омонімія дозволяє авторам втілювати в тексті різні рівні значення, що можуть бути різним чином інтерпретовані залежно від контексту і читацького сприйняття. У випадку з романом "Проблема трьох тіл" Лю Цзіньця, омоніми

допомагають створити атмосферу невідомості, страху і підозри, що панує у світі роману.

У китайській культурі та філософії, як і в багатьох інших культурах, темрява часто асоціюється з невідомим і потенційно небезпечним. Використання омоніма "黑暗" у контексті роману підсилює ці культурні асоціації, створюючи більш насичений і багатий культурний контекст. Це також дозволяє автору переосмислити традиційні культурні уявлення про темряву і невідоме у світлі нових науково-фантастичних ідей про міжгалактичні цивілізації і їхнє виживання.

Дослідження омонімів у китайській мові на прикладі роману "Проблема трьох тіл" демонструє, як омоніми можуть слугувати потужним літературним і риторичним засобом. Вони не тільки додають багатозначності мові, але й відкривають нові шляхи для розуміння і інтерпретації тексту. У контексті роману, омоніми стають важливим засобом передачі складних ідей, підкреслюючи напруженість і непередбачуваність всесвіту, в якому кожен хід може призвести до катастрофи або успіху.

Використання омоніма "黑暗" (hēi'àn) у фразі "黑暗森林法则" ("Dark Forest Theory") у романі "Проблема трьох тіл" підкреслює важливість багатозначності і омонімії як мовного явища в китайській мові. Завдяки своїй багатозначності, омоніми можуть створювати додаткові рівні смислу, які збагачують текст і дозволяють авторам передавати складні ідеї, граючи на культурних і мовних асоціаціях. Це робить роман Лю Цзіня не тільки захоплюючим науково-фантастичним твором, але й глибоким літературним дослідженням людської природи, культури і способів мислення в умовах глобальної невизначеності і загрози.

"宇宙的边缘是什么?" ("Які межі Всесвіту?"). Омонім "边界" (biānjiè): може означати як "межі", так і "обмеження". У філософському контексті роману, межі всесвіту не тільки фізичні, але й концептуальні, що відображає омонімічну багатозначність у питаннях про простір і межі знання.

У своєму буквальному значенні, "边界" означає "межі" або "кордони". Це поняття фізично визначає край або межу певного простору, будь то географічні кордони між країнами або фізичні межі об'єктів. У контексті всесвіту, це слово вказує

на визначення просторових меж космосу – питання про те, де закінчується всесвіт і що може бути за його межами.

Однак "边界" також може мати метафоричне значення, яке стосується "обмежень" або "концептуальних меж". В цьому контексті, "边界" відображає ідею про те, що межі всесвіту можуть бути не тільки фізичними, але й концептуальними. Це питання філософського характеру, що торкається обмежень нашого знання та розуміння. Фраза ставить питання про те, чи можуть існувати обмеження, які не є фізично визначеними, але мають велике значення для нашого сприйняття і розуміння всесвіту.

В контексті роману, фізичні межі всесвіту є важливою темою. Роман порушує питання про можливі межі розширення та межі існування цивілізацій у космосі. "边界" тут використовуються для позначення крайніх меж фізичного простору, де можуть бути знайдені таємничі об'єкти або межі, що відокремлюють одну частину всесвіту від іншої.

На філософському рівні, "边界" можуть бути інтерпретовані як обмеження нашого розуміння та пізнання. Роман ставить питання про те, чи може наше знання про всесвіт бути обмеженим не лише фізичними умовами, але й нашими когнітивними здібностями. Чи є межі для того, що ми можемо дізнатися про космос? Чи можемо ми уявити щось, що перевищує наші поточні концептуальні межі?

"边界" у романі є не лише фізичними, але й теоретичними концепціями, що відображає складність і неоднозначність питання про межі всесвіту. Роман використовує цей омонім, щоб підкреслити, що існування всесвіту і межі його пізнання є предметом постійного роздуму і дослідження. Це додає додатковий рівень складності в розуміння того, що таке всесвіт і як ми можемо його визначити або розширити наші уявлення про нього.

Омонім "边界" і його подвійне значення в китайській мові демонструють, як багатозначність слів може бути використана для створення багатопланових концептів у тексті. У романі, це дозволяє авторам підкреслити складність і багатогранність ідей про межі і обмеження.

Використання омонімії в романі допомагає створювати концептуальні образи, що мають кілька рівнів значення. Це дозволяє читачеві бачити питання про всевіт не лише з фізичного, але й з філософського та когнітивного аспекту.

Роман демонструє, як використання омонімів може розширити мовні можливості і дати новий погляд на звичайні поняття. Це також показує, як різні рівні значення можуть бути інтегровані в текст для підкреслення основних тем і ідей.

Фраза "宇宙的边界是什么?" ("Які межі Всесвіту?") з роману "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня використовує омонім "边界" для того, щоб підкреслити як фізичні, так і концептуальні межі всесвіту. Багатозначність цього слова дозволяє створити багатопланові ідеї про межі та обмеження, що збагачує роман як науково-фантастичний твір, так і як філософське дослідження пізнання і розуміння. Використання омонімів у тексті служить потужним інструментом для передачі складних концептів і відкриває нові можливості для інтерпретації та розуміння тексту в контексті сучасного мовознавства.

"红岸工程" ("проект червоний берег "). Омонім "红" (hóng): зазвичай означає "червоний", але може мати й додаткові значення, такі як "революційний" або "попереджуючий". У романі цей проект стосується передачі сигналів у космос, але слово "червоний" також викликає асоціації з комуністичними ідеями та революцією, додаючи культурний контекст. Омонім "红" (hóng) в цьому контексті набуває кількох додаткових значень, що надає проекту особливу символічну і культурну вагу. У контексті назви "红岸工程" ("проект червоний берег "), цей термін стосується проекту, що пов'язаний із передачею сигналів у космос.

У романі "红岸工程" ("проект червоний берег ") цей проект є ключовим для історії, оскільки він займається спробами встановлення контакту з іншими цивілізаціями у космосі. Використання слова "红" у цьому контексті може викликати асоціації з історичними революціями та соціальними змінами, підкреслюючи, що проект є не лише науковим, але й культурним і соціальним феноменом.

Символічний підтекст: червоний колір в назві проекту може також символізувати боротьбу за нові горизонти знання і технологій. Це відображає

культурні ідеї про революційні зміни і великий вплив, який цей проект може мати на майбутнє людства.

Включення культурних асоціацій у назву проекту служить для підкреслення важливості і масштабу наукових досягнень у романі. Червоний колір викликає в читачів думки про радикальні зміни, великий масштаб і вплив, що додає глибини до розуміння проекту і його ролі у сюжеті.

Використання омонімів в китайській мові дозволяє авторам додавати додаткові смислові відтінки до тексту. В цьому випадку, "红" (hóng) не лише описує колір, але й несе в собі культурні і соціальні коннотації, що надає проекту у "红岸工程" багатозарову символіку.

Червоний колір у китайській культурі часто асоціюється з важливими історичними і культурними подіями, такими як революції і зміни. Це створює певний контекст для сприйняття проекту, надаючи йому глибший культурний і філософський сенс.

Роман Лю Цзіся використовує цей омонім для того, щоб додати філософський і культурний контекст до наукової фантастики, розширюючи теми дослідження і пізнання у космосі через культурні та історичні аспекти.

Фраза "红岸工程" ("проект червоний берег") у романі "Проблема трьох тіл" використовує омонім "红" (hóng) для того, щоб надати проекту глибший символічний і культурний контекст. Слово "红" не лише означає "червоний", але й може асоціюватися з революційними ідеями та культурними змінами, що робить проект "红岸工程" не лише науковим досягненням, але й культурним символом великих змін і нових горизонтів. Це демонструє, як багатозначність слів у китайській мові може використовуватися для створення багатозарових концептів у літературі та розширення мовного і культурного контексту тексту.

"人类的终极命运" ("кінцева доля людства"). Омонім "命运" (mìngyùn): може означати як "доля", так і "життєвий шлях". Це слово в контексті роману натякає на невизначеність і варіабельність майбутнього людства, залежно від вибору дій і реакцій на зовнішні загрози.

У буквальному розумінні, "命运" (mìngyùn) часто перекладається як "доля". Це поняття вказує на передвизначений курс життя або на загальні обставини, що впливають на події і вибори. Доля передбачає, що є певні незмінні обставини, які визначають результати життя або події в історії людства.

З іншого боку, "命运" може також означати "життєвий шлях". Це більш динамічне і гнучке значення, яке відображає концепцію того, що життєвий шлях може бути сформований через вибори і дії. Це поняття включає в себе ідею змінності і можливості вплинути на своє майбутнє.

У контексті роману, "命运" (mìngyùn) натякає на невизначеність і варіабельність майбутнього людства. Роман підкреслює, що майбутнє людства не є фіксованим, і воно може залежати від рішень, які приймаються зараз, а також від зовнішніх загроз, з якими людство може зіткнутися. Це ставить акцент на активну роль людства у формуванні свого майбутнього через стратегічні рішення та інновації.

Омонім "命运" у романі служить метафорою для великих і часто непередбачуваних змін, які можуть вплинути на людське існування. Це символізує концепцію, що людство перебуває на перехресті різних можливих шляхів і що його доля визначається не лише перед визначеними обставинами, але й активними зусиллями і виборами.

Використання цього омоніма дозволяє автору роману розширити концептуальне розуміння долі і життєвого шляху, включаючи не лише детермінованість, але й можливість змін і впливу на майбутнє. Це додає глибини до теми людської природи і існування, підкреслюючи, що наше майбутнє може бути сформоване не лише обставинами, але й нашими власними діями.

В китайській культурі, поняття "命运" має глибоке філософське і культурне значення, що відображає ідеї про предначертаність і можливість змін. Ці концепти використовуються для створення образів і символів у літературі, що допомагає читачеві краще зрозуміти складність і неоднозначність питань, пов'язаних з долею і життєвим шляхом.

Фраза "人类的终极命运" ("кінцева доля людства") в романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня використовує омонім "命运" (mìngyùn) для того, щоб передати складність і багатогранність ідей про долю і життєвий шлях людства. Це слово має подвійне значення, яке включає як концепт долі, так і можливість змін і впливу на майбутнє. Використання омонімії у романі служить потужним інструментом для розширення тем і ідей про людське існування і наш вплив на майбутнє, підкреслюючи, що наше майбутнє є результатом не лише передвизначених обставин, але й наших власних виборів і дій.

Ці фрази ілюструють багатогранність та багатозначність омонімів у тексті Лю Цисіня, підкреслюючи, як вони можуть змінювати сприйняття читача та впливати на інтерпретацію твору. Дослідження омонімів у такому контексті дозволяє глибше зрозуміти не тільки мовні структури, але й культурні та філософські концепції, закладені в тексті.

Когнітивний аспект омонімії в романі "三体" полягає у здатності омонімів активувати різні концептуальні структури в свідомості читача. Омоніми стимулюють багатосаровість мислення і дозволяють читачам створювати нові смисли на основі власних знань та уявлень. Наприклад, китайське слово "星" (xīng) може означати "зірка", але в контексті роману воно може також символізувати "надію" або "майбутнє".

Культурні аспекти омонімії в романі також важливі для розуміння міжкультурної комунікації. У китайській культурі омоніми часто використовуються в ідіомах і прислів'ях, які мають символічне значення. Наприклад, омонім "和平" (héping) може означати "мир", але також може трактуватися як "гармонія", що відображає філософські концепти китайської культури. Лю Цисінь інтегрує ці культурні омоніми в свій роман для створення особливої атмосфери і передачі глибших смислів.

Дослідження омонімів у романі "三体" потребує міждисциплінарного підходу, який поєднує лінгвістику, літературознавство, когнітивну психологію та

культурологію. Це дозволяє не лише розкрити лексичні особливості омонімії, але й зрозуміти її роль у побудові наративу та формуванні читачевого сприйняття.

Актуалізація дослідження омонімів у сучасному мовознавстві на основі роману "三体" Лю Цисіня відкриває нові перспективи для розуміння багатозначності і стилістичних прийомів, що використовуються в сучасній китайській літературі. Омонімія, як показано в романі, не тільки збагачує лексичний запас, але й відіграє важливу роль у створенні багат шарового тексту, який кидає виклик читачам і змушує їх задуматися над складними питаннями про науку, моральність і майбутнє людства.

Омонім "光" (guāng) у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня має декілька значень, таких як "світло", "промінь" та "слава", і ефективно використовується для створення багат шарових смислів. Завдяки своїй омонімічній природі, "光" може викликати асоціації не лише з фізичним явищем світла, але й із символічним значенням, пов'язаним із надією, просвітленням або навіть славою та величчю.

У контексті роману, де космічні явища та технічні досягнення відіграють ключову роль, "光" може позначати як джерело знання (просвітлення людства), так і руйнівну силу (наприклад, енергію, що використовується у війні). Омонімія дозволяє читачу по-різному інтерпретувати слово залежно від контексту, підкреслюючи теми невизначеності й двозначності, що пронизують роман. Так, "光" у різних ситуаціях може викликати у читача як відчуття надії, так і тривогу, що підкреслює складність світу, створеного Лю Цисінем.

Омонім "宇宙" (yǔzhòu) у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня має багатозначні трактування, які варіюються від конкретного до абстрактного. З одного боку, "宇宙" може позначати фізичний космос – простір, де розгортаються події роману, що зосереджуються на міжзоряних контактах та космічних технологіях. З іншого боку, це слово несе філософське і навіть метафізичне значення, яке охоплює ідею Всесвіту як нескінченного простору, в якому людина не має ані контролю, ані значної ролі. Використання "宇宙" у романі підкреслює контраст між масштабами людського існування і гігантськими масштабами космічного простору. Цей омонім містить у собі ідею незбагненної величини і віддаленості, що є одним із ключових

аспектів філософії "Темного лісу". У рамках цієї концепції Всесвіт розглядається не тільки як фізичний простір, але і як територія, де панує невідомість, страх і боротьба за виживання. Таким чином, "宇宙" у романі створює багатозарову семантику: воно вказує на фізичний простір, але одночасно символізує концепцію Всесвіту як місця ворожості, незрозумілості та хаосу. Лю Цисінь майстерно використовує омонімію "宇宙", щоб передати відчуття безмежності, де людство є лише незначною частиною в безжальному і таємничому просторі. Омонім "球" (qiú) у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня демонструє цікаву багатозначність, пов'язану як із конкретними фізичними об'єктами, так і з абстрактними поняттями, що дозволяє створювати різні шари смислу. "球" має два основних значення: м'яч і планета, кожне з яких вносить у текст своє символічне та змістове навантаження. У значенні "м'яч" "球" асоціюється з чимось малим, круглим і легким, що піддається контролю, може бути перекинуте чи відкинуте. Це слово часто використовується для позначення ігрових ситуацій або чогось, що можна маніпулювати. У романі, де людство стикається з величезними, часто неконтрольованими космічними силами, ця асоціація із м'ячем може символізувати беспорядність людства перед гігантськими масштабами всесвіту. Люди, як маленькі "м'ячі", знаходяться в руках потужних сил, які перекидають їх з одного місця в інше, як у жорстокій грі, де ставки неймовірно високі.

З іншого боку, "球" у значенні "планета" підкреслює глобальний масштаб подій. Планети в романі є ключовими об'єктами, навколо яких розгортаються події. Земля, як одна з таких "球", є ареною боротьби за виживання, тоді як інші планети і зоряні системи стають місцями потенційних загроз або можливостей. Використання слова "球" у цьому контексті натякає на космологічну структуру всесвіту, де планети, як і люди, не є статичними, але постійно перебувають у русі і зміні.

Таким чином, омонім "球" викликає дві дуже різні, але взаємопов'язані ідеї: з одного боку, це м'яч, як символ малої, легко керованої одиниці, а з іншого боку – планета, як масивна і ключова частина всесвіту. Ці два значення контрастують між собою, але водночас взаємодіють, підкреслюючи вразливість людства перед

космічними силами та водночас велич всесвіту, в якому людина і планета є лише частиною загальної гри вселенського масштабу.

Така омонімія дозволяє Лю Цисіню майстерно передати ідеї про масштаб і контроль у романі, змушуючи читача замислитися про місце людства у безмежному "глобальному" контексті та про його здатність (чи неспроможність) впливати на свою долю у величезному всесвіті.

Омонім "翼" (yì), який означає як "крило птаха", так і "крило літака", у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня представляє дві різні, але глибоко пов'язані символічні ідеї: природну еволюцію і технологічний прогрес, що відображають головні теми твору.

У своєму першому значенні "翼" позначає "крило птаха", що асоціюється з природою, свободою і еволюційними процесами. Крила птахів символізують прагнення до свободи, політ та мрію про звільнення від обмежень земного життя. У контексті роману це може бути прочитано як метафора людства, яке прагне вийти за межі своєї планети, віднайти свободу у космічному просторі й подолати свої обмеження, але при цьому стикається з невідомими небезпеками.

Окрім цього, "крило птаха" може вказувати на природний порядок речей, що людство порушує своїм прагненням до наукових відкриттів і впливом на космічну екосистему. У романі часто йдеться про нерозривний зв'язок між розвитком цивілізації і природним відбором, тому "翼" як "крило птаха" може нагадувати про органічний розвиток життя і тих законів, які людство ризикує порушити, втручаючись у космос.

Друге значення "翼" – "крило літака" – уособлює штучний політ, досягнутий завдяки технологічному прогресу і науковим відкриттям. Цей образ має пряме відношення до тематики роману, що зосереджується на космічних подорожах і технологіях, що дозволяють людству вийти за межі Землі. Крила літака символізують досягнення людського розуму, його здатність піднятися вище природи і створювати механізми, що забезпечують прорив у космос. Однак цей політ також небезпечний,

оскільки втручання людини у величезні космічні масштаби призводить до наслідків, які часто є неконтрольованими.

Таким чином, "翼" як "крило літака" – це символ досягнень і водночас ризиків, пов'язаних з технологіями. Ця двоїстість перегукується з концепцією наукового прогресу у романі, де технології, здатні дарувати нові можливості, також несуть загрозу для існування всього людства. У контексті роману крила літака є не просто інструментом польоту, а уособленням того, як людство намагається підкорити космос, але в процесі може стати заручником власних технологій.

Омонімія "翼" об'єднує природне і штучне, природу і технологію. В обох значеннях цього слова прослідковується ідея польоту, але підхід до нього різний: одне є частиною природної еволюції, а інше – штучним досягненням, створеним людиною. Це підкреслює основну думку роману: боротьбу між природним розвитком і науковими втручаннями, між природними законами і людським бажанням вийти за їхні межі.

Таким чином, омонім "翼" у романі виконує кілька важливих функцій: він символізує прагнення до свободи та вивчення нового (крило птаха), а також відображає потужність і небезпеку технологічного прогресу (крило літака). Завдяки омонімії Лю Цисінь створює глибокий багатовимірний смисл, який допомагає читачам зрозуміти важливі питання про баланс між еволюцією і прогресом, про місце людства у Всесвіті і про ті небезпеки, які виникають під час його втручання в космічний порядок.

Омонім "时间" (shíjiān), який перекладається як "час" або "період", є ключовим поняттям у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня, і його багатозначність дозволяє створювати глибокі й багаторівневі сенси. Лю Цисінь використовує омонімію цього терміну для того, щоб дослідити різні аспекти часу: від фізичних і наукових до філософських і екзистенційних.

У своєму першому значенні "时间" (час) є однією з фундаментальних фізичних категорій, яку Лю Цисінь ретельно досліджує на рівні наукових теорій і законів всесвіту. Час у контексті роману відіграє вирішальну роль у формуванні законів

фізики, які визначають долю не тільки людства, але й інопланетних цивілізацій. Наприклад, у романі значна увага приділяється теоріям простору-часу, як у класичній фізиці, так і в теорії відносності. Це створює відчуття, що "时间" є не просто абстрактним поняттям, а конкретним механізмом, який керує всім у всесвіті.

У романі час часто розглядається як щось непідвладне людині. Незважаючи на технологічні досягнення, людство не здатне змінити або контролювати хід часу. Це відображає тему невблаганної долі й неминучих змін, які приходять із плином часу, підкреслюючи вразливість людини перед гігантськими космічними силами.

Друге значення "时间" – "період", що підкреслює історичний і соціальний контекст подій. У романі час може вказувати на певні епохи або періоди в історії людства чи інопланетних цивілізацій. Лю Цзінь детально описує різні історичні етапи, які охоплюють події роману, від древньої цивілізації до майбутніх наукових проривів. "Періоди" в історії людства тісно пов'язані з розвитком науки і технологій, що ілюструє постійне прагнення людей до пізнання всесвіту.

У цьому контексті час як "період" стає також символом змін і розвитку. Наприклад, період культурної революції в Китаї, описаний у романі, має глибокий вплив на сприйняття часу й простору в умах людей. Історичний період формує світогляд персонажів, їхні дії та рішення. Таким чином, час як "період" визначає хід подій і є тлом для всієї оповіді.

"时间" також розглядається з філософської точки зору, зокрема через призму теорій часу та простору, що виходять за межі традиційних наукових концепцій. У романі обговорюються ідеї про природу часу: чи є він лінійним, циклічним або взагалі ілюзією. Наприклад, концепція "Темного лісу" та взаємодія з іншими цивілізаціями ставить під питання, як час сприймається і використовується різними видами. Для одних цивілізацій час – це лише момент, для інших – нескінченний період еволюції.

Філософське значення часу в романі також розкривається через відчуття його відносності. Людина існує у своїй обмеженій часовій рамці, тоді як всесвіт діє в зовсім інших масштабах. Це породжує екзистенційні питання про сенс життя і про те, чи має людство значення у масштабах всесвіту.

Омонімія "时间" також проявляється у способі, як час впливає на долі персонажів. Вони не просто існують у фізичному часі, а й переживають його на особистісному рівні. Час для них — це невідворотна сила, яка змушує робити вибір, пристосовуватись або навіть зрікатись власних цінностей. Для одних персонажів час стає символом змін і прогресу, тоді як для інших він є ознакою занепаду й кінця. Люди стикаються з перспективою власної смертності, тоді як цивілізації можуть бачити свої мільярдні річні історії лише як мить у космічному масштабі.

Особливо яскраво омонімія "时间" розкривається через ідею часу як космічної величини. У романі космос розглядається як простір, де час має зовсім інші масштаби. Людське життя – це лише мить у порівнянні з віком зірок і галактик. Важливою є також концепція технологій, що дозволяють змінювати сприйняття часу, як-от криогенна заморозка або прискорення часових процесів у певних ділянках простору.

Ці науково-фантастичні елементи підкреслюють розрив між людським сприйняттям часу і реальним всесвітом. "时间" тут розкривається як сила, що здатна підняти людство на новий рівень розуміння космосу або ж знищити його в процесі.

"恐惧" означає як "страх", так і "тривогу", що робить його важливим емоційним і концептуальним елементом у романі. Страх у романі не лише емоційна реакція персонажів, але і ключова рушійна сила, що керує діями як людства, так і інопланетних цивілізацій. Центральна концепція роману заснована на ідеї страху перед невідомим у космосі: цивілізації бояться розкрити свою присутність, оскільки це може призвести до їхнього знищення іншими, більш розвиненими видами.

У значенні "тривога", "恐惧" відображає постійне відчуття небезпеки, що нависає над людством, яке намагається зрозуміти, що чекає його у Всесвіті. Лю Цзінь використовує "恐惧" для створення атмосфери невизначеності та напруги, яка пронизує роман. Тривога за майбутнє, за власне виживання та за долю всього людства є основним мотивом для багатьох рішень і вчинків персонажів.

"传送" має два значення: "передавати" та "транспортувати". У романі цей термін найчастіше використовується в контексті передачі інформації або транспортування об'єктів на великі відстані, що є основоположним елементом у взаємодії різних

цивілізацій. Передача інформації на космічні відстані у творі розглядається як потенційно небезпечний процес.

"传送" відображає технологічний прогрес, зокрема у вигляді міжзоряних подорожей та передавання матеріальних об'єктів через простір. Це також пов'язане з ідеєю телепортації або пересилання даних на далекі відстані, що піднімає питання про контроль над такими технологіями та їхній потенціал для зловживань. Таким чином, "传送" має науково-фантастичний зміст, але також піднімає етичні питання про використання технологій.

"磁场" перекладається як "магнітне поле" або "вплив", і обидва значення є важливими для розуміння світу роману. У науковому контексті "магнітне поле" позначає фізичний феномен, який використовується для пояснення багатьох природних процесів у космосі. Магнітні поля можуть впливати на рух планет, на космічні подорожі та навіть на взаємодію між різними видами. У романі наукові концепції, такі як магнітне поле, часто виступають як частина складної фізичної структури всесвіту, де навіть найменший вплив може призвести до катастрофічних змін.

У значенні "вплив" "磁场" розширює своє значення на соціальну та політичну площини. У романі впливові сили (як у людському суспільстві, так і в космосі) здатні змінювати хід подій. Наприклад, магнітне поле може виступати метафорою для невидимих, але потужних впливів на людське суспільство або на взаємодію між цивілізаціями. Таким чином, Лю Цісінь використовує цей термін для передачі ідей про невидимі сили, які можуть мати колосальний вплив на розвиток подій.

"虚拟" означає як "віртуальний", так і "уявний", що відкриває простір для різноманітних інтерпретацій у науково-фантастичному контексті роману. У своєму першому значенні "віртуальний", "虚拟" стосується технологічного світу, де реальність і віртуальність можуть бути змішані або замінені. У романі є моменти, коли технології настільки розвинулися, що межа між реальним і віртуальним світом стає нечіткою. Це піднімає питання про те, як людина сприймає дійсність, особливо коли віртуальні технології здатні створювати реалії, що здаються справжніми.

У другому значенні, "虚拟" як "уявний" акцентує увагу на психологічному і філософському аспектах. Ідея уявного світу може бути пов'язана з тим, як людина будує свої уявлення про всесвіт і які страхи вона проектує на цей світ.

Лю Цзінь використовує омоніми "恐惧", "传送", "磁场" та "虚拟", щоб створити складну багатшарову оповідь, де наукові ідеї тісно переплітаються з філософськими та емоційними питаннями. "恐惧" як страх і тривога підсилює напругу та невизначеність у стосунках між цивілізаціями. "传送" як передача і транспортування підкреслює важливість технологій і зв'язку у величезному просторі Всесвіту. "磁场" як магнітне поле і вплив демонструє взаємодію фізичних і соціальних сил. "虚拟" як віртуальний і уявний створює простір для дослідження реальності та її альтернативних форм.

Ці омоніми збагачують текст роману, надаючи йому філософської глибини та підкреслюючи основні теми: страх перед невідомим, роль технологій у майбутньому людства, вплив невидимих сил і розрізнення між реальним і уявним світом.

Омонім "空间站" означає "космічна станція" або "об'єкт у просторі". У контексті роману цей термін підкреслює технологічний прогрес людства і його прагнення досліджувати космос. Космічні станції символізують не лише досягнення науки, але й місця, де зустрічаються різні цивілізації та культури.

Космічна станція є платформою для наукових досліджень, що дозволяє вченим проводити експерименти в умовах невагомості. Це може бути розглянуто як метафора для людської спроможності адаптуватись до нових умов і викликів. У романі космічні станції також служать як місця для контактів і комунікації між цивілізаціями, що підкреслює важливість обміну знаннями та ідеями.

Однак "空间站" також ставить питання про залежність людства від технологій і можливість виникнення конфліктів у космосі. Прагнення до створення станцій у космосі може викликати конкуренцію між країнами та цивілізаціями, підкреслюючи тему боротьби за ресурси у величезному всесвіті.

"意识" означає "свідомість" або "усвідомлення", і цей термін у романі має багатшарове значення. Свідомість вказує на здатність індивіда або цивілізації

усвідомлювати своє місце у світі, свої цінності та мету. У контексті "Проблеми трьох тіл" усвідомлення загрози з боку інших цивілізацій стає центральним моментом для розвитку подій.

Свідомість також пов'язана з темою еволюції та самосвідомлення. Лю Цисінь порушує питання про те, чи можуть цивілізації зрозуміти свої межі і адаптуватися до змін у навколишньому світі. Відчуття свідомості впливає на рішення персонажів, що веде до етичних і моральних дилем. Важливою є концепція того, як свідомість формує взаємодію між різними видами, і які наслідки це має для людства.

"计算机" перекладається як "комп'ютер" або "пристрій для обчислень". У романі комп'ютери виступають не лише як технологічні інструменти, але й як ключові елементи, що впливають на розвиток подій. Вони є носіями інформації, які здатні обробляти величезні обсяги даних, що дозволяє персонажам розуміти складні космічні явища та взаємодії.

Комп'ютери у романі також втілюють ідею штучного інтелекту. Взаємодія між людьми та комп'ютерами піднімає питання про межі технологій і їхній вплив на людську природу. Це веде до роздумів про етичність використання технологій і їхній потенціал для зміни суспільства.

У певному сенсі "计算机" символізує невідомий прогрес науки, що призводить до нових можливостей, але також і до нових загроз. Наприклад, комп'ютери можуть стати засобами контролю або маніпуляцій, підкреслюючи подвійний аспект технологій у романі.

"状态" означає "стан" або "ситуація", що дозволяє розглядати різні аспекти буття як окремих індивідів, так і цілих цивілізацій. Стан або ситуація може відображати фізичний, емоційний чи соціальний контекст, у якому перебувають персонажі. Наприклад, стан напруги між цивілізаціями, емоційний стан персонажів під тиском загрози або фізичні умови, в яких вони опиняються.

У романі "状态" стає важливим елементом для розуміння динаміки стосунків між персонажами. Різні стани, з якими вони стикаються, відображають їхні внутрішні

конфлікти, страхи та прагнення. Це також підкреслює ідею про те, як ситуація може змінити поведінку індивіда або цілої групи.

Крім того, "状态" може вказувати на більш глобальні зміни у світі, де різні цивілізації опиняються у стані загрози або співпраці. Це підкреслює важливість контексту в розумінні подій, що відбуваються.

"能量" означає "енергія" або "потужність" і є ключовим терміном у науковому контексті. У романі енергія відіграє важливу роль у технологіях, які використовуються цивілізаціями для виживання та розвитку. Від використання ресурсів до генерації нових форм енергії, це поняття стає центральним у боротьбі за виживання в космосі.

Енергія в романі також може бути метафорою для руху і динаміки в житті цивілізацій. Стан енергії може визначати, як успішно цивілізація може взаємодіяти з іншими видами, досліджувати нові світи або захищатися від загроз. Термін підкреслює залежність між технологічними досягненнями і ресурсами, які цивілізації мають у своєму розпорядженні.

"重力" перекладається як "гравітація" або "вага". У романі гравітація символізує фізичні обмеження, з якими стикаються персонажі. Гравітація є основним фактором, що визначає рух тіл у Всесвіті, а також впливає на технології космічних подорожей. Вона може бути метафорою для тиску, з яким стикаються цивілізації, які намагаються зберегти баланс у своїй боротьбі за виживання.

Гравітація також ставить питання про масштаб та відстань у космосі, де вплив гравітаційних сил визначає здатність до переміщення між зірками. Це підкреслює ідею про те, як фізичні сили можуть впливати на стратегії цивілізацій, їхні рішення і шляхи розвитку.

Омоніми "空间站", "意识", "计算机", "状态", "能量" і "重力" у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня створюють складну та багатошарову структуру, яка дозволяє читачам дослідити наукові, філософські та емоційні теми. Вони підкреслюють важливість технологій, свідомості, фізичних законів і соціальних взаємодій у контексті людського існування в величезному та загадковому всесвіті. Ці терміни

допомагають Лю Цисіню передати глибокі ідеї про природу реальності, місце людства у всесвіті і виклики, з якими воно стикається..

"时间轴" означає "часовий вимір" або "графік подій". Цей термін підкреслює важливість часу в науковому та історичному контексті роману. Часовий вимір може бути використаний для представлення подій, які відбуваються протягом тривалого періоду, а також для аналізу взаємозв'язків між різними цивілізаціями.

У "Проблемі трьох тіл" часовий вимір є критично важливим для розуміння еволюції цивілізацій. Різні історичні періоди, що охоплюються романом, показують, як минуле впливає на сьогодення, а також які уроки можуть бути взяті з історії для формування майбутнього. Лю Цисінь ставить питання про те, як свідомість людей змінюється з часом і як знання про минулі події можуть вплинути на сучасні рішення.

Графік подій також підкреслює ідею про циклічність часу, де події можуть повторюватись або взаємодіяти в нових формах. Це веде до роздумів про те, чи можуть цивілізації навчитися з власних помилок і уникнути катастроф у майбутньому.

"场" перекладається як "поле" або "середовище", і в романі цей термін вказує на контекст, в якому відбуваються події. Поле може бути фізичним, як наприклад, магнітне або гравітаційне поле, або метафоричним, що відображає соціальне чи політичне середовище.

Важливість "场" полягає в тому, що воно визначає умови, в яких цивілізації можуть існувати та розвиватися. Середовище, в якому вони опиняються, може або сприяти їхньому прогресу, або заважати їм. У "Проблемі трьох тіл" середовище стає ареною для конфліктів між цивілізаціями, підкреслюючи, як зовнішні умови можуть впливати на внутрішні динаміки.

Цей термін також вказує на важливість екологічних і соціальних аспектів, які можуть суттєво змінити хід історії. Лю Цисінь наголошує на необхідності врахування середовища в наукових і технологічних дослідженнях.

"自我" означає "его" або "самосвідомість". У романі цей термін підкреслює питання ідентичності та індивідуальності в умовах міжзоряного конфлікту.

Самосвідомість стає критично важливою для розуміння власного місця у всесвіті та відносин із іншими цивілізаціями.

Лю Цисінь порушує питання про те, як розвиток самосвідомості впливає на дії персонажів. Коли персонажі усвідомлюють свої межі та можливості, це може призводити до еволюційних змін у їхніх рішеннях та поведінці. Ідея его стає важливою для аналізу психологічних аспектів, що впливають на прийняття рішень у стресових ситуаціях.

Цей термін також вказує на спроби зрозуміти себе в умовах зовнішнього тиску. Лю Цисінь ілюструє, як самосвідомість може впливати на поведінку не лише окремих персонажів, а й цілих цивілізацій, які намагаються знайти своє місце у великому космосі.

"物质" перекладається як "матерія" або "речовина". Цей термін у романі має широке значення і охоплює як фізичні, так і метафізичні аспекти. Матерія є основою всього, що існує, і в романі вона стає символом не лише фізичних об'єктів, але й енергії, інформації та технологій.

Лю Цисінь використовує "物质" для аналізу взаємозв'язків між різними формами матерії та їхнім впливом на розвиток цивілізацій. Це підкреслює ідею про те, що матеріальний світ та технології, які його формують, є критично важливими для виживання та розвитку людства.

Цей термін також порушує питання про те, як матеріальні ресурси можуть впливати на політичні та соціальні стосунки. У романі зображено, як доступ до матеріальних ресурсів може стати джерелом конфліктів і суперечок між цивілізаціями.

"发展" означає "розвиток" або "прогрес" і є ключовим поняттям у романі, яке охоплює еволюцію як людства, так і інших цивілізацій. Розвиток може включати технологічний, соціальний, культурний або науковий аспекти, які формують хід історії.

У "Проблемі трьох тіл" розвиток і прогрес стають основними темами, які дозволяють досліджувати, як цивілізації змінюються в умовах криз і викликів. Лю Цисінь порушує питання про те, чи завжди розвиток веде до позитивних змін.

Наприклад, технологічний прогрес може призводити до збільшення загроз або екологічних катастроф.

Цей термін також підкреслює важливість навчання з минулого для забезпечення сталого розвитку в майбутньому. Лю Цисінь показує, як прогрес може бути досягнутий лише через співпрацю та взаєморозуміння між цивілізаціями, а не через конкуренцію та конфлікти.

Омоніми "时间轴", "场", "自我", "物质" і "发展" у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня створюють складну структуру, що дозволяє читачам глибше дослідити наукові, філософські та соціальні теми.

Ці терміни підкреслюють важливість взаємодії між технологією, природою та людським існуванням у контексті глобальних викликів. Вони допомагають автору передати глибокі ідеї про місце людини у всесвіті, про еволюцію цивілізацій та про їхні прагнення до розвитку та виживання.

"轨道" означає "орбіта" або "шлях" і в романі використовується для опису не лише фізичних траєкторій небесних тіл, але й метафоричних шляхів розвитку цивілізацій. Орбіта є ключовим поняттям у астрономії, оскільки визначає рух об'єктів у космосі під впливом гравітації.

У "Проблемі трьох тіл" "轨道" підкреслює ідею про те, як цивілізації можуть бути обмежені певними "шляхами" розвитку через свої умови існування. Це ставить питання про те, чи можуть цивілізації змінити свою орбіту, щоб уникнути руйнівних конфліктів, або ж вони приречені повторювати помилки минулого.

Крім того, "轨道" символізує концепцію вибору та свободи. Персонажі, що борються за зміну своєї орбіти, демонструють прагнення до автономії та самовизначення, підкреслюючи важливість рішень, які можуть змінити хід історії.

"科技" означає "наука і технологія" або "технічний прогрес". Цей термін у романі підкреслює важливість наукових досягнень для розвитку цивілізацій і їхньої здатності до виживання. Лю Цисінь ілюструє, як технології можуть змінювати не лише способи життя, а й саму природу суспільства.

У "Проблемі трьох тіл" технологічний прогрес є основою для досягнення нових висот у дослідженні космосу та взаємодії з іншими цивілізаціями. Це також підкреслює подвійний аспект технології – вона може як допомогти, так і завдати шкоди. Лю Цисінь піднімає п и т а н н я про етичність використання технологій і про те, як цивілізації мають відповідальність за свої наукові відкриття.

Крім того, "科技" у романі відображає постійний конфлікт між наукою та мораллю. Технологічні досягнення можуть призводити до нових загроз, і персонажі стикаються з дилемами, коли технології можуть загрожувати життю або етичним нормам.

"维持" означає "підтримувати" або "утримувати" і в романі стосується зусиль, які цивілізації докладають для збереження свого існування. Це поняття охоплює фізичні, соціальні та психологічні аспекти, які допомагають цивілізаціям зберігати баланс у складних умовах.

У "Проблемі трьох тіл" підтримка є важливим аспектом для виживання цивілізацій у світі, де ресурси обмежені, а загрози зростають. Цивілізації, що не здатні утримувати свій рівень розвитку, можуть зіштовхнутися з катастрофою. Це підкреслює важливість стратегічного планування та співпраці між різними культурами.

"维持" також ставить питання про цінність зусиль, які вживаються для підтримки життя. Персонажі, що намагаються підтримувати зв'язки та взаєморозуміння, ілюструють, як важливо зберігати баланс у стосунках, навіть у найскладніших обставинах.

У "Проблемі трьох тіл" "推力" може також символізувати прогрес і прагнення до нових досягнень. Цей термін підкреслює важливість зусиль, які цивілізації докладають для досягнення своїх цілей. Сила руху є не лише фізичним явищем, а й метафорою для енергії, яка потрібна для здійснення змін у суспільстві.

Крім того, "推力" ставить питання про те, які сили рухають цивілізаціями вперед. Це можуть бути прагнення до знань, бажання вижити або емоційні фактори,

які впливають на вибір. Лю Цисінь показує, що справжній прогрес можливий лише тоді, коли цивілізації об'єднують свої сили.

"聚变" означає "ядерний синтез" або "зміна форми". У романі цей термін використовується для опису наукових процесів, що призводять до нових форм енергії, а також метафорично вказує на еволюцію цивілізацій та ідей.

У "Проблемі трьох тіл" ядерний синтез символізує можливість отримання практично невичерпних ресурсів, що може кардинально змінити баланс сил у Всесвіті. Це підкреслює ідею про те, як наука може змінити життя цивілізацій, відкриваючи нові можливості для розвитку.

Зміна форми також вказує на еволюційні процеси, які відбуваються в суспільствах. Лю Цисінь демонструє, як цивілізації можуть адаптуватися до нових умов, змінюючи свої стратегії та підходи. Цей термін ставить питання про те, чи може цивілізація змінитися так, щоб вижити у всесвіті, де конкуренція та загрози постійно зростають.

"光速" означає "швидкість світла" і в романі символізує не лише фізичну швидкість, але й межі пізнання. Лю Цисінь використовує це поняття, щоб підкреслити обмеження, з якими стикаються цивілізації у своїх спробах дослідити космос.

Швидкість світла є фізичним стандартом, що обмежує рух об'єктів у Всесвіті, і це обмеження стає фоном для роздумів про технологічні досягнення та можливості космічних подорожей. Це також ставить питання про те, як швидкість і технології впливають на комунікацію між цивілізаціями. У романі швидкість світла стає метафорою для прагнення до знань і відкриттів.

"信息" означає "інформація" або "повідомлення". У "Проблемі трьох тіл" цей термін вказує на важливість обміну знаннями та даними між цивілізаціями. Інформація є ключовим елементом у формуванні взаємодії, прийняття рішень і стратегій виживання.

Лю Цисінь показує, як інформація може бути як ресурсом, так і зброєю. У романі обмін інформацією стає основним інструментом для цивілізацій у їхніх

спробах зрозуміти одна одну. Це порушує питання про правдивість інформації, дезінформацію та маніпуляції, які можуть загрожувати безпеці цивілізації.

Термін "火" означає "вогонь" або "популярність". У романі вогонь може символізувати як фізичну силу, так і емоційні імпульси, які спонукають персонажів до дій. Вогонь – це джерело тепла і світла, але також і руйнівна сила.

"火" також може вказувати на популярність і вплив, які певні ідеї чи технології можуть мати на суспільство. Лю Цисінь порушує питання про те, як популярні ідеї можуть формувати колективну свідомість цивілізацій і які наслідки це має для їхнього розвитку. У романі вогонь стає символом жаги до знань, пристрасті та амбіцій, які можуть як надихати, так і руйнувати.

"地球" означає "Земля" і в романі є не лише фізичним місцем, де існує людство, але й символом нашої ідентичності та зв'язку з природою. Лю Цисінь досліджує, як людство впливає на свою планету і як ця взаємодія може мати глобальні наслідки.

Земля стає фоном для роздумів про екологічні проблеми, ресурси та стосунки між цивілізаціями. Питання про те, як зберегти планету та забезпечити сталість, стає критично важливим у контексті космічних досліджень. Роман підкреслює, що Земля – це не лише наш дім, але й відповідальність, яку ми повинні нести.

"太阳" означає "сонце" і є джерелом енергії, яке підтримує життя на Землі. У романі це поняття символізує не лише фізичний аспект енергії, але й метафоричний – світло знань і розуміння.

Сонце вказує на те, як цивілізації залежать від зовнішніх джерел енергії для свого розвитку. Лю Цисінь використовує це поняття, щоб порушити питання про сталий розвиток і технології, які можуть змінити нашу залежність від традиційних джерел енергії.

Омоніми "光速", "信息", "火", "地球" і "太阳" у романі "Проблема трьох тіл" Лю Цисіня відкривають глибокі теми, пов'язані з людським існуванням, науковими досягненнями та стосунками між цивілізаціями. Ці терміни підкреслюють важливість розуміння свого місця у Всесвіті, адаптації до викликів і відповідальності, яку ми маємо перед планетою та одним одним. Лю Цисінь заохочує читачів роздумувати про

ці питання, спонукаючи до глибшого аналізу людського досвіду у безмежному космосі.

Таким чином, дослідження омонімів у контексті сучасного мовознавства і літературознавства є актуальним і перспективним напрямом, що дозволяє глибше зрозуміти лінгвістичні, когнітивні та культурні процеси, що відбуваються у мові та літературі.

Отже, омоніми у творах сучасних китайських авторів, таких як Лю Цисінь, виконують не лише мовну функцію, але й допомагають розкрити глибокі філософські, культурні та соціальні аспекти творів. Вони є універсальним інструментом для створення багатшарових смислів, гри зі словами, комічних ефектів, а також для розвитку персонажів і ситуацій у межах науково-фантастичних світів, таких як у "Проблемі трьох тіл".

Висновок до 3 розділу.

У підсумку, функціонування омонімів у сучасній китайській мові являє собою складне та багатогранне явище, що суттєво впливає на комунікацію, розуміння мови та культурні традиції. Внаслідок фонетичних подібностей та ієрогліфічної неоднозначності, омоніми можуть створювати труднощі для носіїв мови і тих, хто її вивчає, особливо в умовах дефіциту контексту.

Ключову роль у розрізненні значень слів відіграє тональність, адже зміна тону здатна кардинально змінити значення слова. Водночас культурні аспекти впливають на мовну практику, оскільки деякі омоніми можуть мати специфічні значення, що не є очевидними для осіб, незнайомих із мовою. Уникаючи певних слів або чисел через негативні асоціації, китайські мовці демонструють вплив культури на повсякденну мову.

Сучасні технології та процеси глобалізації формують нові виклики для інтерпретації омонімів, проте вони також відкривають можливості для творчого використання мови, особливо в рамках інтернет-простору. В результаті, омоніми в китайській мові не лише ускладнюють комунікаційний процес, а й збагачують мовну культуру, роблячи її більш гнучкою і відкритою до ігор зі значеннями. Актуальність

розуміння цих мовних особливостей у контексті глобалізації підкреслює значущість адаптації до сучасних комунікаційних умов.

Омоніми в сучасних китайських романах активно використовуються для створення експресивного та комічного ефекту. Завдяки великій кількості односкладових слів та обмеженій кількості звуків у китайській мові, омоніми стали популярним літературним прийомом, що дозволяє авторам використовувати гру слів для досягнення багатозначності і несподіваності, що часто призводить до комічних ситуацій.

Омонімічна гра може виконувати різні функції, зокрема створювати динаміку між персонажами через неправильне інтерпретування сказаного, а також сприяти інтелектуальному гумору завдяки подвійним значенням. Яскравим прикладом є роман Лю Цісіня "Проблема трьох тіл", де омоніми використовуються для підсилення образів і створення мовної гри, підкреслюючи соціальні та культурні аспекти китайського суспільства.

У цьому творі омоніми доповнюють наукові концепції, додаючи тексту багатозначності і запрошуючи читача до глибшого аналізу. Використання омонімів також дозволяє створювати динамічні взаємодії між персонажами, де неоднозначність слів може бути джерелом комізму, напруги або конфлікту. Отже, омоніми є важливим інструментом у літературі, зокрема в жанрі наукової фантастики, завдяки своїй здатності передавати складні поняття та емоції на кількох рівнях.

ВИСНОВОК

В ході нашого дослідження було досягнуто усіх цілей: визначено поняття омонімії та суміжні з нею явища; схарактеризовано категорію омонімів в сучасній китайській мові; визначено важливість тону в омонімах; досліджено використання омонімів у художній текстах сучасної китайської мови;

В залежності від морфологічних, граматичних та лексичних ознак омоніми можуть бути класифіковані на різні типи. Наприклад, лексичні омоніми можуть бути повними (збігаються у всіх граматичних формах) і неповними (збігаються лише частково). Серед них виокремлюють гомогенні (етимологічно споріднені) та гетерогенні омоніми, що виникли через збіг етимологічно різних слів. Утворення омонімів також може бути пов'язане з історичними змінами у фонетиці або лексичному значенні слів.

У когнітивній лінгвістиці омоніми відіграють важливу роль у вивченні того, як люди структурують інформацію в своїй свідомості. Досліджуючи явище омонімії, ми дізнались, що омоніми активують різні концептуальні структури в нашій свідомості, дозволяючи нам інтерпретувати одні й ті самі форми як різні значення в залежності від контексту. Це свідчить про гнучкість мовних категорій та здатність людського мислення до асоціативності.

Омонімія, зокрема у тональних мовах, таких як китайська, вивчається з акцентом на ролі тонів у формуванні омонімічних зв'язків. Ми дійшли до висновку, що тональна система дозволяє розрізнити слова, що мають однакову фонетичну структуру, але різні значення залежно від тону. У китайській мові, яка вирізняється своєю ієрогліфічною системою і тоновою структурою, феномен омонімії набуває особливої значущості. Під впливом тонової системи та обмеженого фонетичного репертуару, китайська мова створює умови для виникнення численних омонімів, які ускладнюють мовне спілкування та інтерпретацію текстів.

Крім того, китайська писемність відіграє важливу роль у зменшенні омонімічної плутанини. Ієрогліфи, які мають унікальні візуальні форми, допомагають уникнути омонімії в письмовому вигляді, що є значущим фактором для точності передачі інформації. Водночас, у розмовній мові, де ієрогліфи не можуть бути використані,

омонімія стає більш помітною і потребує активного застосування контекстуальних підказок для точного розуміння сказаного.

Омонімія також відіграє важливу роль у функціональних стилях, таких як художня література, реклама, політична риторика тощо. Лінгвісти акцентують увагу на тому, що омоніми є важливими для створення мовної гри та каламбурів. Використання омонімів дозволяє додавати в тексти багатозначності, іронії, сарказму, що підсилює художній ефект і збагачує мовний контент.

У китайській поезії, літературі та народній творчості омоніми часто використовуються для створення багатозначності, що надає текстам глибину і символізм. У художніх творах, таких як роман "Проблема трьох тіл" Лю Цзіньця, омонімія стає засобом підсилення художнього вираження і філософських концепцій.

Дослідження функціонально-стилістичних аспектів омонімії в сучасній китайській мові на матеріалі роману "Проблема трьох тіл" Лю Цзіньця дозволяє глибше зрозуміти, як омонімія впливає на семантичне та стилістичне наповнення тексту. Результати роботи підтверджують, що омонімія в китайській мові не лише служить засобом збагачення лексичного складу, але й грає важливу роль у формуванні художнього ефекту та створенні багатозначності.

У романі "三体" Лю Цзіньця, омоніми використовуються для досягнення багатьох функціональних і стилістичних цілей. Вони не тільки додають тексту глибинності і багатозначності, але й допомагають автору створювати враження та емоційний відгук у читача. Наприклад, використання омонімії дозволяє виявити культурні та концептуальні нюанси, які можуть бути втрачені без розуміння мовних особливостей.

Функціонально, омонімія в романі "三体" служить для підсилення теми наукових і філософських роздумів, зокрема, про взаємодію людства з інопланетними цивілізаціями. Омонімічні конструкції використовуються для вираження складних концепцій і створення сюжетних поворотів, які залежні від контексту і семантичних відтінків слів.

Стилістично, омонімія додає до тексту рівні значень і художніх образів, що збагачує текстуальний контекст і забезпечує читача додатковими можливостями для

інтерпретації. Китайською мовою, це відомо як "双关" (шуангуань, подвійну гра слів), що допомагає створити іронічні, саркастичні або ігрові ефекти. Зокрема, гіпотеза про те, що омонімія в романі "三体" є важливим інструментом для формування багатозначності і стилістичних ефектів, підтверджується наявністю численних прикладів, де омоніми виконують роль не тільки у створенні художніх образів, але й у формуванні тематичних контекстів.

简评

科学工作的目的: 研究现代汉语中同音异义词的功能和文体特征，揭示同音异义词在文学文本中的形成和使用的具体情况，特别是在刘慈欣的小说《三体》中。 ，旨在揭示它们对作品内容和艺术结构的影。

研究的现实意义在于，现代汉语在文化、社会及文学变迁的影响下，其功能和风格特征引起了越来越多的关注。通过分析刘慈欣的小说《三体》中的同音词现象，可以探讨同音词在现代文学中的使用特点及其对读者文本理解的影响。由于汉语同音词丰富，对其功能的研究有助于深入理解语言特点及其文化背景。这项研究对于语言学、文学研究和翻译学的发展具有重要意义。

研究的任务是: 定义同音异名的概念和相关现象；描述现代汉语中同音异义词的类别；确定同音异义词中声调的重要性；研究现代中国文学文本中同音异义词的使用。

这项研究的对象是现代汉语中的同音词现象，尤其是其功能和风格方面，以及在文学文本中的具体运用。在刘慈欣的小说《三体》中，分析了同音词的使用情况、它们的语义负荷及其在构建文学形象中的作用。

研究对象是现代汉语中同音词的功能和风格特点，以及其在文学作品中的具体运用，以刘慈欣的小说《三体》为例。 **研究材料:** 《三体》刘慈欣。

在本硕士论文中使用了以下**研究方法:** 理论分析法，内容分析法，文体分析法，比较分析法，词汇语义分析法，认知分析法。

本研究的科学创新性在于，通过对文学文本中同音词的研究，扩展了对同音词类别的认识，强调了声调在区分同音词与其他相似现象中的重要性，探讨了同音词在表达复杂概念和制造依赖于语境和语义色彩的情节转折中的应用。本研究结果可为翻译理论、文学理论、对比语言学、词汇学、理论语法等领域提供参考和贡献。

本研究的主要观点已在国际学术会议 "Ad orbem per linguas. До світу через мови." ("通过语言通向世界") 上进行了展示和讨论。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bayramlı Aynur Humay Gızı (2019). *On The Investigation Of Homonyms From The Structural-Semantic Point Of View In English*. DOI: <https://doi.org/10.14738/assrj.65.6604>
2. Caitlin A. Rice, Barend Beekhuizen, Vladimir Dubrovsky, Suzanne Stevenson & Blair C. Armstrong (2018). *A comparison of homonym meaning frequency estimates derived from movie and television subtitles, free association, and explicit ratings*. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.3758/s13428-018-1107-7>
3. Chen, P. 2011. "A Comparative Study of Xieyin in Chinese and English from the Perspective of Cognition." M.A. dissertation, Central China Normal University.
4. Emily Quan,(2023). *Creating a Homophone-Based Chinese Language Censorship Evasion Tool*. Undergraduate Honors Theses. 299. Retrieved from: https://scholarsarchive.byu.edu/studentpub_uht/299
5. Fang, H., (2023). *The Common Chinese Homonyms in Daily Life*. Retrieved from: <https://www.digmandarin.com/fun-with-chinese-homonyms.html>
6. Gayle A. Olson & Donald H. Kausler (1971). Orthographic distinctiveness of homonyms. *Behavior Research Methods & Instrumentation*. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.3758/BF03209950>
7. Herbert L Fred (2019). English Can Be Tricky: Homophones, Homographs, and Other Linguistic Oddities. *The Texas Heart Institute Journal*. DOI: <https://thij.kglmeridian.com/view/journals/thij/46/2/article-p93.xml#:~:text=10.14503/THIJ%2D15%2D5221>
8. Hollie, (2018). *Fun Chinese Homophones You Can Use Online*. Retrieved from: <https://www.writtenchinese.com/fun-chinese-homophones-you-can-use-online/>
9. Huai Jin-Peng, (1989). *An Expert System for Understanding Chinese Homonyms in Speech Processing*. Retrieved from: [https://doi.org/10.1016/S1474-6670\(17\)53057-8](https://doi.org/10.1016/S1474-6670(17)53057-8)

10. Jacobs, J., Flood, J., Lapp, D., (2006). A seven-step instructional plan for teaching English-language learners to comprehend and use homonyms, homophones, and homograph. *International Reading*. doi:10.1598/JAAL.51.2.2
11. Kreuz, R. (1987) The subjective familiarity of English homophones. *Memory & Cognition*.
12. Li Zhang. (2018). *Study on the Influence of Homophones in Modern Chinese on Communication*. Conference: Proceedings of the 2017 5th International Education, Economics, Social Science, Arts, Sports and Management Engineering Conference (IEESASM 2017). DOI: 10.2991/ieesasm-17.2018.34
13. Mamedova, M. (2019). Classification of homonyms of the English language. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. ISSN 2056-5852
14. Margaret, M., Sung, Y., and 严棉. (1979). Chinese language and culture: a study of homonyms, lucky words and taboos / 汉语语言与文化: 同音词, 吉利话与禁忌之研究. *Journal of Chinese Linguistics*. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/23753031>
15. Menner, R. (1936). *The Conflict of Homonyms in English*. Linguistic Society of America. <https://doi.org/10.2307/409150>
16. Parent, K. (2012) The Most Frequent English Homonyms *RELC Journal* https://www.researchgate.net/publication/258183215_The_Most_Frequent_English_Homonyms
17. Qahhorovna, T., Sharafovna, G., Muhabbat, R., Ikhtiyorovna, R., (2022) Characteristics Of Homonymy in English. *Journal of Positive School Psychology*. Vol. 6, No. 4, 10637 – 10640
18. Qian Tang. (2014) *A Study of Chinese Internet Homophones from the Systemic Functional Perspective*
Retrieved from: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/ieesasm-17/25889629>
19. Rong Luo, (2024). *Homonym in Chinese Advertising Slogan from A Semantic Perspective*. Canadian Center of Science and Education. URL: <https://doi.org/10.5539/ass.v20n4p24>

20. Safataj, M., Amiryousefi, M., (2016) *Effect of Homonymous Set of Words Instruction on Vocabulary Development and Retention of Young Female Elementary Learners in Iranian EFL Context through Metalinguistic Awareness*. DOI: <http://dx.doi.org/10.17507/tpls.0611.05>
21. Tom Bartlett, Gerard O'Grady. (2017) *The Routledge Handbook of Systemic Functional Linguistics*.
22. Zhang Yu, (2023). *Decoding Chinese Homophones: Understanding the Meaning Behind Similar Pronunciations*. Retrieved from: <https://www.digmandarin.com/homophones-in-chinese.html>
23. Zhuocheng Zhao. (2024). 赵元任之同音字文章与汉字拼音化——以《施氏食狮史》为中心. https://www.researchgate.net/publication/384727800_zhaoyuanrenzhitongyinz_iwenzhangyuhanzipinyinhua--yishishishishishiweizhongxin
24. Арнольд, І (1986) *Лексикологія сучасної англійської мови* (3 вид.) Вища школа. (с.182)
25. Баллі, Ш. (1955) *Загальна лінгвістика та питання французької мови*. Р.Будагов (Ред.). Іл
26. Булаховський, Л. (1954) *Вступ до мовознавства*. Харків: УЧПЕДГИЗ. (с.172)
27. Булаховський, Л. (1978) *Славістика*. І. Білодід (Ред.), *Вибрані праці: Про омонімію в слов'янських мовах* (Т. 3 с. 320-343). Київ: Наукова думка.
28. Бурлака, О. (2024). *Науковий розбір книги Лю Цзіня «Проблема трьох тіл»* Відновлено з <https://universemagazine.com/naukovyj-rozbir-knygy-lyu-czysinya-problema-troh-til/>
29. Волох, О. (1986) *Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Словотвір*. Київ: Вища школа. (с. 144–148).
30. Демська, О. (2016). *До початків лексикографування омонімів у європейській традиції*. Харків. Відновлено з:

<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b859aa1b-6ba9-4489-a501-3f36e2118975/content>

31. Дутка, О. (2014, Червень 10) *Омонімія у колі сучасних наукових проблем*. Відновлено з <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/23125>
32. Жовтобрюх, М., Кулик Б., (1965). *Курс сучасної української літературної мови. Ч. 1*. Київ: Вища школа. (с. 28-31).
33. Жуйкова М. *Дієслівна омонімія: лінгвальні та екстралінгвальні аспекти*. Відновлено з <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18050/1/Klymenko1-257-263.pdf>
34. Жуковська, В., Папіжук, В., (Ред.). (2017). *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації*. Матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих науковців за міжнародної участі. Київ: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
35. Звонська, Л., Корольова, Н., Лазер-Паньків, О., Левко, О., Лучканин, С., Миронова, В. ... Штиченко, Ю. (2017). *Енциклопедичний словник класичних мов*. Київ: Київський університет. (с.357)
36. Карпенко, Ю. (2009) *Вступ до мовознавства*. Київ: Академія.
37. Кійко, С., Кудрявцева, О. *Міжмовна омонімія у світі різних лінгвістичних дисциплін*. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-37-2/9>
38. Коваль, А. (1987) *Практична стилістика сучасної української мови* (3 видання). Київ: Вища школа (с. 31–37).
39. Козирєва, З. (2010). *Омоніми і тлумачення у “Зведеному словопоказчику української лексики”*. Київ: Лексикографічний бюлетень. Відновлено з: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/73086>
40. Кочерган, М. (2004) *Вступ до мовознавства: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Київ: Академія (с. 368)

41. Крапива, Ю. (2021). *Міжмовна омонімія як підґрунтя для деструктивної інтерференції на лексико-семантичному рівні*. Закарпатські філологічні студії. УДК 811.161.2+811.111]373.423'25 DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.8>
42. Краснопольська, Н. (2012). *Омонімія в українській термінології менеджменту*. Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехнік". Серія "Проблеми української термінології". № 733. (с. 188–192)
43. Краснопольська, Н. (2012). *Омонімія в українській термінології менеджменту*. Відновлено з: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29a25c89-966f-4604-81c5-001ef6ddc079/content>
44. Красота, О. (2020). *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: Омонімія як специфічне мовне явище*. Колективна монографія за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: Ліра-К.
45. М'яковська, О. (2019). *Омоніми. Їх види*. Відновлено з : <https://vseosvita.ua/library/omonimy-vydy-ikh-omofomy-omofony-omohrafy-mizhmovni-omonimy-povni-i-nepovni-omonimy-601672.html>
46. Маслова, Т. *Омонімія скорочень у науково-технічній англомовній літературі*. Відновлено з: https://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/maslova_Homonymy%20of%20abbreviations.pdf
47. Ментинська, І. (2022). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72). doi: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.4.1/07>
48. Мішеніна, Т., Качайло, К. (2024). *Міжчастиномовні омоніми в українськомовному корпусі та лінгводидактичні засади їх вивчення у вищій школі*. Київ. Відновлено з http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/67/part_2/8.pdf

49. Науменко Н. *Міжмовна омонімія у самотійній пошуковій роботі студента* УДК 811.161.2 DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-412-418
50. Олійник, І. (1973) *Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія*. І. Білодід (Ред.). Київ: Наукова думка. (с. 45–58).
51. Родик, К. (2018). *Рецензія на книгу Лю Цисіня “Проблема трьох тіл”: наукова фантастика, яка візуалізує глухі кути сучасної науки*. Відновлено з <https://umoloda.kyiv.ua/number/3332/164/124641/>
52. Романова, О. (2018). *Омонімія як мовне явище в термінології*. *Молодий вчений*, 1 (53), 749-752. Вилучено із: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5438>
53. Ситник, І.В. (2021) *Лінгвостатистичний аналіз лексики китайськомовного педагогічного дискурсу*. *Science and Education a New Dimension. Philology*, IX(76), 64-67.
54. Січинська, Л. (2024). *Омоніми та пароніми: в чому різниця*. Відновлено з: <https://gosta.media/nauka-ta-osvita/omonimy-ta-paronimy-v-chomu-riznytsya/>
55. Тагільцева, Я. and Сільчук, О. and Сахарова, Л.) (2017) *Омонімія та полісемія в економічному дискурсі (на матеріалі сучасної англійської мови)* (Homonymy and polysemy in economic discourse (as exemplified in modern English). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна» (Вип.67). pp. 261-263. ISSN 2519-2558. URI: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/7607>
56. Тараненко, О. (2004) *Українська мова : Енциклопедія*. А-Я. В. Русанівський (Ред.), *Українська мова : Енциклопедія* (2). (Т. 2, с. 434-436). Київ: Українська енциклопедія.
57. Тодор, О. (2017). *Пароніми та омоніми в політологічній системі*. Відновлено з: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/648b61fe-fa3a-4b91-b0b4-5fb7e41f1617/content>

58. Чуба, Г. (2015). *Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками*. ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2015. Випуск 11. С. 90–96
59. Шекера, Я. *До проблеми омонімії в китайських народних піснях Юефу (південні та північні династії)*. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Відновлено з: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d29340dd-bfc7-49f3-b55d-942c77e48594/content>
60. Шовкович, О. (2023). *Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні словацької мови*. Вилучено з: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4342/>
61. 来源: 5idea 五行教育. (2020). *史上最神奇的同音文, 全文 78 字音调全一致, 能读对一半都是天才!* Retrieved from: https://www.sohu.com/a/391583138_100281495
62. 杨义先. (2013). *玩转同音文 - 机器文学新进展*. <https://wap.sciencenet.cn/blog-453322-676506.html?mobile=1>
63. 王玉江. (2018). *同音字和同音词*. <http://hx.cnd.org/?p=158992>
64. 谭汝为. (2020). *赵元任同音奇文的寓意*. 《今晚报》 <https://xsg.tsinghua.edu.cn/info/1004/3012.htm>